

(పజుల అధికారాభివృద్ధికిగాని, రాష్ట్రాంగ సౌలభ్యమునకు గాని రాష్ట్రపరిరక్షణమువలనమేని సింధురాష్ట్రమునవరమేకాని, యితరరాష్ట్రములలో హిందువులు హెచ్చుగానున్నారగునక యీరాష్ట్రములో వహమ్యుదీయులెందుకు హెచ్చుగా నుండ నూడ దని యమరున్నారు. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రముమీది అధారపడినట్లును అంగ్రెజ్ కర్నాటకములను విభజించి నప్పుడు వీరినికూడ విభజింపుడు. కరుణామయ సింధురాష్ట్రనిర్మా

దామన కేమియు అవసరము గనుపట్టదు. ఇట్టియభ్యుపేక్షయందు లో జనసంఖ్యవృద్ధి మే మనము చూచుచున్నాము. మైసూరిలో యభిప్రాయముకూడ పుష్కలమైనది.

శుద్ధి నిమిత్తజాత్యుద్ధరణసభలు

ఈ రాత్రి శుద్ధి నిమిత్తజాత్యుద్ధరణ సభలు, శ్రీ శంకరాచారి, డాక్టరు మూంజీల అధ్యక్షతన జరిగెను.

డాక్టర్ మూంజీగారు హిందూ సంఘటనకు మూలము అస్పృశ్యనివారణ యని పేర్కొనెను. హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు యీ అస్పృశ్యులను తమమతములలోని కిలాగుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని, ఈ 7 కోట్ల జనమును యెవరు తమలో కలుపుకొన గలుగుదురో వారు భారతదేశమున బలవంతులయ్యెదరు. కావున కేవలము దయాభక్త్యమున కేక పోయినను, స్వార్థమున కైనను యీ మహాజనులను మనలో కలుపుకొనుట వివేకము అని చెప్పెను. మూంజీగారు అనేక నిదర్శనముల చూపి, ఈ అస్పృశ్యతాభూరితజాతిని నిమిత్తజాతులకు సమీకరించు కలుగజేయుచున్నదని నుడివేరి. వారిని ఇతర మతములలో కలియనట్లు ప్రోత్సహించుచున్నది. ఈ కష్ట పరంపరలే.

ఉపన్యాసాంతరము క ర త శ ధ్య ను లను జయజయధ్వనములను విన్నముట్టెను.

ఈ ఉపయము ముగించుకొని యిందువలనను స్వీకరించిరి. శంకరాచారిగారు పురోహితుడుగా నుండెను.

శుద్ధిసభ

శుద్ధిసభలో ననేక తీర్మానములు చేయబడెను. 1. ఇతర మతస్థులందరు హిందూమతమును స్వీకరించువచ్చునని ఆహ్వానము చేయబడెను.

(2) మహారాణీ కృష్ణదేవిగారు మిక్కిలి ధైర్యముతో హిందూమతమును స్వీకరించినందుల కామెను అభినందించిరి.

(3) గోవాలో హిందూమత ప్రచారకలను యిబ్బంది పెట్టినందులకు అధికారవ్యవస్థను ఖండించిరి.

అన్ని తీర్మానములు ఏ గ్రామమునా నామోదించబడెను.

తులకాజీ హోల్ కార్ గారి భూరివిరాళము

ఒక లక్షరూపాయలును, సంవత్సరమునకు రు 6,000 చొప్పున హిందూమత ప్రచారకుల తయారచేయుటక, తులకాజీరావుగారు విరాళము నొసంగినప్పుడు సభలో సుత్యామామ చెప్ప శక్యముగానిదిగా నుండెను. (అ. (పె.)

శ్రీమతి రాజకుమారి బాయి అనాధాశ్రమము

హరివ్యాసగారు శంఖస్థాపనముచేయుట.

జబ్బట్ పూర్, ఏప్రిల్ 9:—ఈ శోభన పండిత మదమోహన హరివ్యాసగారు శ్రీమతి రాజకుమారి బాయి శరణాలయమునకు శంఖస్థాపనముచేసిరి. ఈ శరణాలయము నేట గోవిందదాసుగారి చచ్చిపోయిన చెల్లెలు పేగుపెట్టబడినది. ఆమె కున్న యీ శరణాలయమునకై 10000 విరాళము చేసెను.

పండితుడు చిన్ని యువస్వామిని శరణాలయముయొక్క ఆవశ్యకత వివరించి, అందుకు దానికి సాయముచేయవలసినదని కోరిరి.

నగలవేలపు ఆమకం

మద్రాసు సేల్స్ అండ్ ఏజెన్సీ కంపెనీ

17, ఆర్మీనియన్ వీధి మద్రాసు

వారు, 1928 సం॥ ఏప్రిల్ 21 వ తేదీ శనివారంనాడు, తదుపరి శనివారములందు. 2-30 గంటలకు లిక్విడేషన్ లోనున్న కంపెనీవారి ఆస్తిలో విరివిగానున్న రత్నములు, కేంపులు, ఆభరణములు మొదలుగాగలవి వేలమువేయుదురు.

వివరములకు

4710

వేజర్ ఆండు రాస్

17, ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

జబ్బుగల వారకు, జ్వరము తగిలిన పసిపిల్లలకు కూడ నిరపాయకరమైన ఖేది మందు.

తల్లీ! బిడ్డకు అజీర్తిగా నున్నప్పుడు 'కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్'ను యీ యు ము "California Syrup of Figs"

పసిపిల్లలు (California syrup of Figs) కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ యొక్క రుచ్యమును బాగుగా ప్రేమించెదరు. జబ్బుగానున్నప్పుడు, అజీర్తిచేసినప్పుడు, జ్వరము తగిలినప్పుడు సహితము, సంతోషముగా నేవించుదురు. ఇతర ఖేదిమందులెవ్వియు, యింత సుఖసూత్రముగా జీర్ణకోశమును శుభ్రపరుపజాలవు. జీర్ణకోశమునందు ఆకలిని పుట్టింపి, లివర్ ను, ప్రేగులను వాటిపని సరిగా వర్తించునట్లు జేయును. మత్తుపదార్థము లెవ్వియు యిందుచేర్పబడవు. మీకెమిట్టను "కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్"

(California syrup of Figs) ను కాలెనీ అడుగుము. పత్యపానవిషయములన్నియు వివరముగా నీసామీదనే వ్రాయబడియుండును. కెమిస్టులందరివద్దను, అంగళ్లన్నటియందును దొరుకును. తల్లీ, మీరు కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ (California syrup of Figs) నే కొందురు. లేనియెడల యిమిటేషను నొక దానిని యిచ్చెదరు.

భూవలయపటము

మధ్యశ్రీ సత్యానంద కృష్ణాచారిగారిచే సిద్ధపరుపబడెను

ఈపటమును స్వీకరించితిమి. ఇది ఒకతావు క్షణకాగితముపైని కన్నడభాషలో నాగరఅక్షరములతో వ్రాయబడెను. ఇందు మహాచిత్రమును దానియందు విదగ్రహమును ఒకదానిలో నొకటిగా 27 చక్రములను కలపు. మొత్తము 28 చక్రములు కలవు. ప్రతిచక్రమునందు దానివివరములు వ్రాయబడినవి. ఉపరిభాగమునను అధోభాగముననుగూడ చాలవిషయములు వివరింపబడెను. పటముంతయును విషయములతో పూర్తిగా నిండియున్నది. ఎల్లరును నిష్ఠాభానందానుభూతమౌతుమనే అపేక్షించెదక. అంతలకు పరమసూక్ష్మమైన తమతమ బింబరూపధ్యానము ముఖ్యసాధనము. అది అనుష్ఠానముకు రావలసిన పరమాత్ముని స్థూలరూపమును బ్రహ్మాండాఖ్యప్రతిమరూపమును నిరంతరమును "క్రియావసానే పరతంత" అని యుండుటచే ప్రతిసర్వస్వస్థాన సహపనకాలగందును అవస్థలుగ సర్వించుచుండవలెను. అట్టి బ్రహ్మాండప్రతిమాంకర్వత సర్వానుభవాన మొనరించుట కశక్తులవార, "పక్షక శోంగాసధియాను భావయేత్" అని శ్రీమద్భాగవతాదిగ్రంథముల సూక్తులను విగిన అస్మదారులకు దానిస్వరణ నిరంతరమును లభించుటకు స్థూలరూపమునం దొక యవయవమును భూలోక స్వరణమొనరించుటకు శ్రీమద్భాగవతాదిగ్రంథములందు వివరింపబడిన ప్రమాణానుసారముగా శ్రీహరిసరువుల ప్రేరణములన మధ్యశ్రీ సత్యానందకృష్ణాచారిగారిపటము నురచించిరి. దేశీయమహాజనులు వారికిగిన ప్రోత్సాహమునో పనినచో త్వరలో ఇతరదేశభూవాత్మకమును బ్రహ్మాండపటము నుగూడ రచించుటకు వార శించుచున్నారు. ఈ పటములలో రెండు రకములు కలవు. మూలము పటము నెల నాలుకాణాలు, రంగులపటములనెల ఒకరూపాయి. బ్రహ్మాండపటస్వరూపము నందరును పరిగా గ్రహింపగలటకు దానితోపాటు వివరములను తెలుపు నొక చిన్న గ్రంథమునుగూడ పేరు క్రికటింప గోరుచున్నారు. వలయునా రిలులవ్రాయవలెను.

మధ్యశ్రీ సత్యానంద కృష్ణాచారిగారు, 10 సంబరవాసుంతరామును కోవలీధి, తిరువల్లిక్కేణి (మదరసు)

800 గవడులు హిందూమతమును స్వీకరించిరి

పూర్వా, ఏప్రిల్ 7:—హనుమన్ జయంతి కాడు బ్రహ్మచర్యాశ్రమముయొక్క ప్రభుత్వముచే 800 గాడులు హిందూమతమును స్వీకరించిరి. పోర్చుగీస్ పాలకులవారు ఖద్దరు హిందూప్రచారకులను అణగారేరి.

మదరాసురాజధాని మస్లిములగు కొన్నిలు

తీర్మానములు

మదరాసు మస్లిములగు కొన్నిలవారు 7-4-28 ని జవాబ్ ఖాక్ బహదూర్ మహమ్మద్ హుస్సేన్ సాహెబ్ బి. ఏ. గారి యధ్యక్షత కింద నోపభగావించి నీదిలవ తీర్మానముల నేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి:—

1. ఖాక్ బహదూర్ ఆబ్దుల్ కరీంఫరూఖీ సాహెబుగారు కీర్తిశేఖరియైనందుకు ఈ కొన్నిలవారు విచారమును చూచించుచు అతని కుటుంబమునకు తమ సాహధూరిని డెలవుచున్నారు.

2. వైద్యశాలలో నన్నతోద్యోగములందు మహమ్మదీయులు చాల తక్కువగనున్నారు కాన అర్హులగు మహమ్మదీయులను జేగముగా నియమించవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కొన్నిలవారు కోరుచున్నారు.

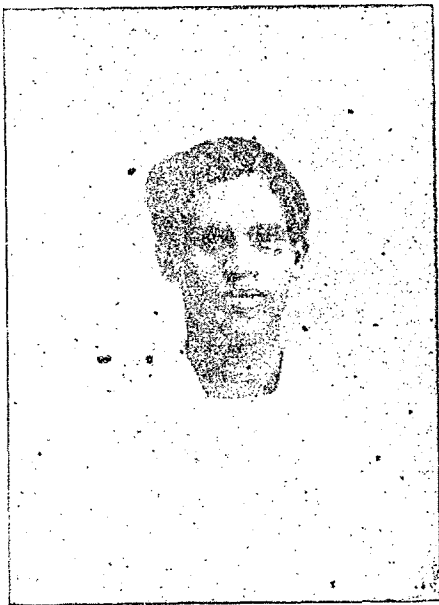
(3) తమసంఘమును సుతమును క్షీణింపటకు, విద్యాభివృద్ధికి, కాసంపదీలోను సానికాంక్షలతోను తగిన ప్రాతినిధ్యము మొలగు వానికొక ముసరాను కాసన. ధియందుగల మహమ్మదీయభక్తులు ఎకమత్యముతో పనిచేయవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

(4) బెజవాడ మ్యూనిసిపాలిటీవారు 28-2-28 ని తమ మ్యూనిసిపల్ ప్రజేయలలో చంపడకుంపు 1 కి రూ 25 లు పన్నును విధించిన తీర్మానము నీకొన్నిలవారు ఖండించుచున్నారు. ఆతీర్మానమును బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ కొన్నిలు వారు తద్దుచేయవలయును. వారట్లు చేయనియెడల ప్రభుత్వము వారు పీటో చేయవలయును.

విద్యాహీనతకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యులు

అహమ్మదాబాదు, ఏప్రిల్ 7:—మూడవ విద్యాశాఖోద్యోగసభ కధ్యక్షత వహించిన కె. ఎం. మన్సి ఎం. ఎల్. సి. గారు గత 20.25 ఏండ్లలో విద్యావ్యాప్తి కడుహీనముగ నున్నదని డెరీసి యిండుకు ప్రభుత్వముగారి ఆశ్చర్యము కారణమనిరి. ఉపాధ్యాయుల యిబ్బందులగూర్చి చెప్పుచు సాంఘిక పక్షపాతముతో పరిజేయుచుండుటచే మంచివారు నియమించబడలేదనిరి. శ్వేతికాలముచట్టము నారచుచున్నందున మంచి చేయగలదనిరి. (ప్రీ (పెను.)

మెర్సికో విప్లవములో 20 వందల విప్లవకారులు టెక్సా చంపబడిరి.

ఎ. కె. పిల్లెగారు

కొంచిన శాసనసభ్యులు అఖిలభారత దేశీయ సంస్థాన ప్రజాసభ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి. తల్లెలో ఇంగ్లాండుకు బోవుచున్నారు (ప్రె. పో. బీ)

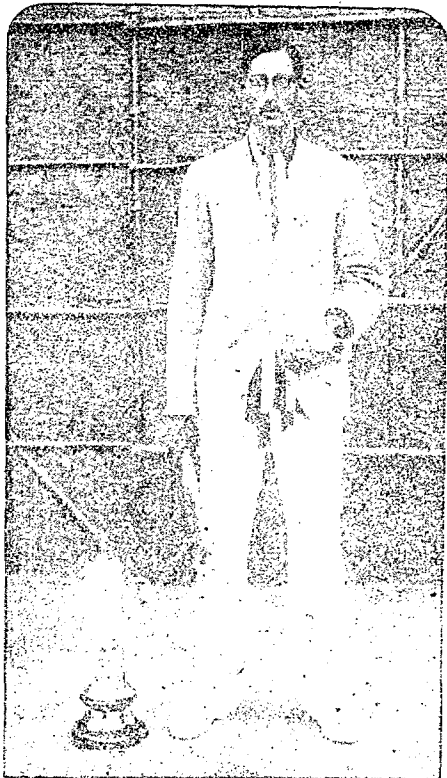
కలకత్తాలో పాకీవాండ్ల దుండగములు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 8. — పశ్చిమాతీ పాకీవాండ్లు కొందరు సమైక్యజేతునందున ఇతరవాండ్లలో పనిచేయుచున్న పాకీవాండ్లను కొందరిని పోలీసువారు స్వయముగా వెంటనుండి తీసికొనివచ్చిరి. క్రొత్త పాకీవాండ్లను వనిలోనికి తీసికొని వచ్చిన పోలీసు బంట్రోతులపై సమైక్యజేసిన పాకీవాండ్లు అమె ధ్యమును బక్కెట్లతో విసరివైచిరి. రాళ్లను రువ్విరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారును ఆచటికి వెళ్లి దుండగములను తరిమివేసి 9 గురిని అరెస్టుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

నామినేషను ఫారములను నిలబడు అభ్యర్థులనంద యీ నెల 11 వ తేదీని తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డుగాతాలో భీమవరం రెవిన్యూడివిజనుల ఆపివహరియెదుట దాఖలుచేయ బడును. 12 వ స్క్రాటింగ్, 14 గున వదలుకొనవారు వదలుకొనుట, 16 వ అభ్యర్థులపేర్లను ప్రచురపరచుట 4-5-28 తేదీని తాలూకాలోనున్న కొన్ని పర్సన్లలోను 5-6-28 ని మిగతా పర్సన్లలోను ఎన్నికలు ఘోషింపబడును. 6-5-28 వోట్లు లెక్కించుట మొనరింపబడును.

(స్వకీయవిలేఖరి)

కె. ఆర్. ప్రసాదుగారు

దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామసంఘము టెన్నిసు పంచెములందు సింగిల్సు ప్రథమ బహుమతి బడసిరి. (ప్రె. పో. బీ.)

పండిత హృదయనాథకుంజ్రా గారి సదృశ

లాహోరు, ఏప్రిల్ 7. — క్రైస్తవ యువజన సమాజగుండెముఖా సామ్రాజ్యకావనసభ్యులగు పండిత హృదయనాథ కుంజ్రా గారు హృదయసింధువు నిట్లుచెప్పిరి.

ఇప్పుడు దేశములో అమలనందున్న ప్రభుత్వవిధానము నుబట్టి మామీగా గత 9 సం॥ముల అనుభవములైతే లి యుచున్న విషయ మే మన గాతావనసభ లోని మంత్రివర్గము సమష్టి బాధ్యతతో వ్యవహరింపబడలేదు.

సంయుక్తపక్షము కావనసభలోని యిద్దగుమంత్రులు నైమనుసంఘ బహిష్కరణ విషయములో తటస్థముగానుండిరి. మద్రాసు కావనసభలో ఇద్దగుబహిష్కరణవాదులై యుద్యోగమును పూరిగావిరమించిరి ఒక మంత్రిమాత్రము మిగిలినవారిలోనుండి చీలిపోయి తనమంత్రిపదవిని పట్టుకొని ప్రావలాదు ముగ్ధుడు.

కావనసభలో ప్రభుత్వాధికారిత్వాసభ్యులైనవారు ప్రభుత్వ నియోజిత సభ్యులు ను ఏ కమైవోట్లు యిచ్చుటచేత ప్రజానియోజితసభ్యుల వోట్లనుకూడ మించిపోవుటలుగా ప్రభుత్వపక్షపు వోట్లు వచ్చుచున్నవి. కాబట్టి మంత్రిలైనవారు ప్రజాపక్ష ముంబింపబడుట వెరచు

మునగాల రాజుగారు

ఈవారము ఇంగ్లాండునకు బయలుదేరిరి.

(ప్రె. పో. బీ)

చున్నారు. ఎందువల్లననగా సభలో ప్రభుత్వపక్షపు బలము హెచ్చుగా నుండుటయే.

నూతన రాజ్యాధికారములను ప్రసాదించుటకై అప్పటిప్పటికి నియమింపవలసియున్న నైమను సంఘమునంటి విచారణాసంఘముల యొక్క సభ్యులు పార్లమెంటువారిచే నియోజితులై వారిచే ఆమోదింపబడినవారే నియమింపబడవలయునని 1919 సం॥పు ఇండియా చట్టమునందెక్కడను వ్రాయబడలేదు. అట్టి నిబంధనయున్నదని బక్కెను హెడ్ ప్రభువు వాదించి చట్టములోని వాక్యములకు ఆ పార్లమను విక్రొవ్యయమును కల్పించవచ్చును. కాని, అట్లుచేయునట్టిచిన మంటాగ్యుగారి యుద్దేశ మిదికాదు. కాబట్టి యీ తరుణములో నైమనుసంఘ బహిష్కరణమే దీనికి తగిన ప్రత్యుత్తరము.

మన కావన సభలోని ప్రజా ప్రతినిధులు ఎన్నుకొనుటలో కుల మతసంఘ విభేదములనుబట్టి ప్రాతినిధ్యము నేర్పరచుటవల్ల కులకక్షలు మతకలహములు హెచ్చు అయినవి. కనుక సంఘసమష్టిని ప్రతినిధులకు ఎన్నుకొనవలసియే శ్రేయము.

(ప్రె. ప్రె. సు.)

శ్రీ సుబాసుచంద్రబోసుగారు

పూనా, ఏప్రిల్ 7. — బాబుకు బాకు పంధ బోసుగారు మహారాష్ట్ర సభ యందు మే 2 వ తేదీన అధ్యక్షత వహించెదరు.

మద్రాసులోనివాని క్రొయిడెకొనుండి డిల్లీకి బయలుదేరి ముక్త యిల్లు చేరెను.

డా॥ జి. వి. దేశముఖుగారు

బొంబాయి కార్పొరేషను అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిన కాంగ్రెసు సభ్యుడు.

స్వదేశసంస్థాన పరిపాలనా విచారణసంఘము

శ్రీనగరు, ఏప్రిల్ 7. — కాశ్మీరసంస్థానములో మకాముచేరియున్న బట్టరుకమిటీవారు శ్రీనగరులోని యనేక ముఖ్యమైన ప్రదేశములను సందర్శించుచున్నారు. అచటనున్న నౌకపెద్ద పట్టుకతో ఫ్లాట్టరీని పీక సందర్శించిరి.

మద్రాసు గవర్నరుగారును వీరి భార్యగారునుకూడా కాశ్మీరమును చూచుటకై వెళ్లిరి. కాశ్మీర మహారాజాగారు మద్రాసు గవర్నరుదంపతులను బట్టరుకమిటీసభ్యులను విహారాగమె నదిమీద నౌకపడవలో తీసికొనివెళ్లిరి.

చట్టాధాకివద్ద పీఠంధరణు దిగి రామ్మోచాన్ అను రమ్య భవనములో విందాగించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్రపత్రిక

రాజమహేంద్రవరమున నిడివలసిన ప్రచురింపబడుచున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర మను మాసపత్రిక మరల వారపత్రికగా మార్చి శ్రీయుత యర్రమిల్లి జగ్గన్నకాశ్రీగారిచేపల్లి మూర్త్యవారాయణ శర్మగార్ల సంపాదకత్వమున యీనెలాఖానుండి ప్రకటింపబడుటకు నిశ్చయింపబడినది. కాంగ్రెసు ఆచర్యములనే యనుసరించి ప్రస్తుతము దేశములో జరుగవలసిన ప్రజాభ్యుదయోద్యమము లన్నిటికిరి దగిన చేయూత నొసగుటకై యిట్టిపత్రిక మరల ద్వైగుడితోత్సాహముతో బయల్దేరుచున్నది. ఆంధ్ర సోదక లిద్దానినిరాక కుత్సహింతుకగాక !—అని సంపాదకులు వ్రాయుచున్నారు

హర్ష రు సతి

ద. ఇ. వ్యా. సంఘము టెన్నిసు పంచెములందు శ్రీల సింగిల్సులో ప్రథమ బహుమతి బడసెను. (ప్రె. పో. బీ.)

ఈస్థరు పండుగలో మోటారు బండి మోటారుబస్సు డీ
కొనటచే ఒక స్త్రీ ఒక పురుషుడు, ఇద్దరు పిల్లలు చనిపోయిరి.
బండి ట్రైబ్రియలై నది 14 గురు ప్రయాణికులు ధూకంపము
నకు కదలి నట్లు కదలిపోయిరి.

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాలో

ఎన్నికలకు అభ్యర్థులు

తాడేపల్లిగూడెం ఫిర్యాదు

బోర్డుయొక్క కలం సమీపించుచున్నది. కాండిడేటులుగా నుండదలచిన వారి ధరఖాస్తులను దాఖలు చేసుకొనుటకు 12-4-28 తేది నిర్ణయింపబడినది. కలలాభిమానము మనస్సునందుంచుకొని జరిగిన లోగడ యొన్నికలలో గెలుపొందిన మొంట్లగల బోర్డులవలన నడుపింపబడిన వ్యవహార కాండయంతయు, పలువిధములన తగవులతో పరిమించియుండుట ప్రభు జవాంగీకృతమే. యుద్ధాంతరము వార్తాపత్రికలకు చాలవరకు సముజాయిషీ సమకూర్చిన విట్టి స్థానిక సంఘములలోని కులాశ్రేణి రులగు మొంట్లయొక్కయు, అభ్యర్థకులయొక్కయు చర్యలే. స్థానిక సంఘములే స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు మూలకందములని రాజకీయజేత్రులవలన నేటివరకు పాటింపబడుచున్నవి.

కావున యిట్టి సంఘములలో మొంట్లగా నుండవలసిన వారల వికమత్యము గలిగియుండుట అత్యంతవశ్యకము. ఆ హంభావపూరితముల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము మనస్సునందుంచుకొని వ్యవహరించుటకు అలవాటు గలవారు, స్వలాభముపేక్షించు వారు, తమ్యాక్రందించి యుండినవారలకు పని కల్పింపవలెనని డిక్షన్లము గలిగి, యిట్టి గౌరవపదవుల బడయుటకువ్యవహించువారల; ప్రతి విషయములోను తమ మాటయే పయిగానం దనవలసిన పట్టుదల గలవారు, మొంట్లగా యొన్న కొరబడిన యెడల, ట్టివారందరూ వికమత్యముతో మిలంగగలుగుదురను కొనుట అసంభవము.

వ్యవహారము యే వ గిం చు కొను వారలును, ఋణాధానముగాని, మరయియుకర యీ లి బా ధ ల చే త గాని, ప్రత్యక్షముగాని, పరోక్షముగాని అన్యముల వశే వర్తించుకొనగలగ్గములేనివారన, తమొప్పుకొన ప్రజలకు, తమ వలన భయముచేతగాక, అనురాగజనితమున పలుకుబడి గలవారన, తాము విమర్శింపవలసిన విషయములయొక్క, బావ్యా, అంతరంగికాభిప్రాయములన, నూత్నబుద్ధిచేత గ్రహించి, నిష్పక్షపాతబుద్ధితో వివక్షించి వచింపగలవారన, తాము పాఠబడితిమని తెలుసుకొనినప్పుడు, తమతప్పును తామువొప్పుకొనిన తమప్రతిష్ఠను భంగముకలుగునని భావించి, తమతప్పును వొప్పుగా నిరూపింపవలెనని, మూర్ఖపుట్టుతో దానిని సవరింపవలెనని, తప్పును సవరించుకొని, ఒప్పునే ఆనుసరింపగల మానసిక వశీకరముగలవారన, యిట్టిపదవుల కానిండు సమంజసము. అట్టివారల చేతులలో నిట్టి సంస్థలు పడినప్పుడే వాటివలన సత్ఫలమును బడయుగలుగుట.

వయోవృద్ధత్యముగాని, ద్రవ్యసంపత్తిగాని, స్వకలజాల సహాయసంపత్తిగాని, యిట్టి హోదాలను బడయుగలుగుటకు లక్షణములు కాబాలవు. సంఘభావము నెలకొనవలగుటకని సహాయకారణం కాబాలవు.

ప్రస్తుతము తాడేపల్లిగూడెం ఫిర్యాదు శ్రీమంత యద్దనపూడి నెంకటసుబ్బారావుగారికొక కాండిడేటుగా నుండుటకు ఫిర్యాదువాసులవలన ప్రోద్బలించబడుచున్నట్లు తెలియబడినది. ఈయన పిన్నవయస్కుడు కుశాబుద్ధిగలవాడు, నిష్పక్షపాతి, పరోపకారి, వ్యవహారక్షేత్రమున దసమానప్రజ్ఞా విశేషములకలవు. తన్నాచరించుచుండు ప్రదేశములోని అన్ని కులములవారికి యాయనయొడ అనురాగయోగమున పలుకుబడి కలదు. ఇట్టివారలే స్థానిక సంస్థలయందు గౌరవవోద్యోగులుగా నుండవలయు. కానివారినికొకటి ప్రాథమికమున నెలువరింపనట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఏడియెట్లున్నన, ఆయనముఖ్యున్నే హితులాయననిండు ప్రవేశపెట్టు కుపోద్బలించి, ప్రత్యేకము వలెననువున్నయడల వారినినిరసించవలెనని, విరమించుటకై పడనివారై నయెడల, యెన్నుకొనవచ్చుగల వోట్లలో, ఆయనసంగతి తెలియనివారికిగాని, ప్రత్యేకమున తప్పుత్రోవలను బట్టింపబడినవారికిగాని యభ్యర్థమున నెల్లడించి. సంగతిసందర్భములనుచు జెప్పి యోక్తివముగా యెన్నుకొనజేయుబడుట సర్వవిధముల శ్రేయోదాయకము. ఫిర్యాదు ప్రజల అభ్యర్థయ మపేక్షించు వారలందుకు నెడలయకుండగని హితోపదేశము గానించుచున్నాను.

పురవాసి

పగుళ్లకు తెలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0

అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మముకారకములన, శిశులవలన పగిలిపోయియుండు, జలపుట్టుటయు సంభవించున ఈ తెలమును రాచిని పగుళ్లు మాని జల పోయి మంచిచర్మము రాగలదు. కనుళ్లనొప్పియనయమును, స్వల్పక్రయము అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మదరాసు

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(9-4-28)

సీమజుల దినుసులు

ఇసుప గజముల పీస్ ధరలు
కాకికాముల్లు—22 X 22 మంగివూర్య (బి) 8-14-0
" " సరాసరికము 7 14 0
కాకికాముల్లు—22 X 22 "హూదామెకె" (బి) 8-2-0
" " సరాసరికము (20 X 20) 7-8-0
కాకికాముల్లు—22 X 22 జేరుకము (బి) 8-5-0
" " సరాసరికములు 7-9-0
కెలంపుముల్లు—1708 (నెట్) 12-8-6 గ్లాస్ 9000
(నెట్) 12-14 1702 10-4-0 ఎల్. ఎస్
78, 12-14-0 88/888 12-12-0; జి. జి. 78
8-2; 7668 8-0; 78078 7-14; జి.
78 7-6-0.

కెలంపు మర్రింగ్స్—H. K. 62 16-12-0; C 40000
12-4-0 B B B 15-4-0 10,000 గజం 1-కి
రు 0-8-11

నూలు

40 నెంబుల సీమ (5 పా కట్టులు)—ట్రాక్ 5-10-0
చలన (కొంగ) 6-14-0; చలన ("ఎనిటిక్స్") 6-8-0.
చలన (కాగనక్క) 6-9-0 చలన (గుడ్డి) 6-12-0 చలన
(గడ్డెంబా) 7-14-0 వచ్చుర్రు (ఎర్ర) 7-4. పడవ
(ఎర్ర) 7-5.

60 జూట్ (వడికానుకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
రు 11-10-0 కలర్ బాల్ 10-15-6. నెమలి 10-12-0.

60 సీమ (5 పానుకట్టులు)—అడకలైర 14-4-0,
నెమలి 15-0-0; "డెంబుల్" (ఎర్ర) 15-6-0 రాట్టు
(ఎర్ర) 18-0-0; దుకారము 9-0-6 ఎడ్డు గడియారము
రు 8-12-0.

ఇత్తడికము—(డిబ్బీ మేజ్) 285.

రాగిరక 282

కుత్తిసాగపురము (సరకులేదు.)

సీమెంట్ పిపా వల:

గిడ్ గేమ్ ("చెయ్య") 11-8-0.

గర్మక్ "నెమలి" 10-2-0

చక్కెరమూటయొక్క ధర—

జావా "రెడ్" 19 5-0 మే 29-8-0 జావా
రు 29-7-0

వేరుసెనగ నూనె

"ఇంగ్లీషు బాయింధర" గానగ 110

అముదము

(మిల్ డెలివరీ) 102

పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

కత్తికోలు (7 టు 7½) "అకంక్షేవ" 1-4-6, 1 5 6
" (8 టు 8½) " 1-3 6 టు 1 3 9
" (తేలిక) " 1-7-6 టు 1-8-1
" (8½ టు 9) కెంకూక్కు 1-8-8 టు 1 4 1
" (7 టు 7½) " 1 5 0 టు 1 5 9
" (తేలిక) " 1-7-7 టు 1 8 8
" (8 టు 8½) కెంకూక్కు 1-2 9 టు 1 3 0
" (8½ టు 9) " 1-5-0 టు 1 6 0
" (7 టు 7½) కెంకూక్కు 1-4-3 టు 1-5-3
" (8½ టు 9½) " 1-5-6 టు 1-6-8
" (7 టు 7½) 2 కాక 1-5-3 టు 1 6 0
గజతోలు 0-12 7 టు 0-13 1
గజమాతతోలు 1-8-9 టు 1 4-1
వృధాచతోలు 1-15-0 2 0 6

మోహినీ తెలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము కేయ విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు
ఉద్యోగములు మొదలగువారికి కుఖినిద్ర, విక్రాంతి నిచ్చును
గుండరుల మోహలావ్యామలకు ప్రాపకులలను మనోహరముగ
పెంచి కాపాడును. ఈ తెలమునందుగల రమణీయమును కువాసన
చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుపొరుగు
వారలగుడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో మందును పుట్టు
నయ్యదు. దీనియందు మనోహరమును కువాసనద్రవ్యములను చేర్చి
తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి
యున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం. ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

లింకెయిమనానాలు
కుసుమ తెనాలి 11 42 రుల 12 12 0 14 8 0
నెల్లూరి 11 డిబ్బీ 15 0 0 16 0 0
శిల్లి 11 డిబ్బీ 15 0 0 17 0 0
రాగులు 11 164 మన్నా 1-3 11 8 0 12 0 0
కుత్తులు 11 20 0 0 22 0 0

2. ధాన్యమువస్తులు

కంబులు మన్నా 1-3 ర 205 15,000 16 0 0
కనగలు 11 డిబ్బీ 12 8 0 13 8 0
కెనలు 11 డిబ్బీ 14 0 0 15 8 0
వినుములు 11 డిబ్బీ 14 0 0 17 0 0
ఉలములు 11 ర 195 12 0 0 12 4 0

3. నూనెవస్తువులు

మత్తులనూనె కా 1-కి 150 0 0 155 0 0
నెయ్యి కా 1-కి 14 0 0 21 0 0
వినుకా నూనెగవచ్చు కా 1-కి 50 0 0 52 0 0
చేరికోలొట్టిన 11 48 0 0 46 0 0
తేల నెనగనూనెగవచ్చు కా 1-కి 110-0 వినుకా నూనె 107
అముదము కా 1-కి 102 0 0 104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

కాయకనుక కా 1-కి 88 0 0 90 0 0
కూరకనుక 11 60 0 0 70 0 0
విరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1-కి 91 0 0 98 0 0
దనియాల 11 కా 1-కి 91 0 0 98 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు సీరిమంబు నూనె 1-కి 40,45
కాళవా సీరిమంబు 11 50,55
కెల్లము కా 1-కి 28 0 0 30 0 0
అస్కానకట్టర మన్నా 1-కి 29 7 0 29 10 0
వికళము కా 1-కి 28 0 0 60 0 0

5. ఇసుము

కట్టారం కా 1-కి 29 0 0 31 0 0
చదరం 11 28 0 0 29 0 0
కచ్చం 11 23 0 0 29 0 0

6. నూలు

నెం 20 కెన్సి సింహం యాత 7 4 8
నెం 6 11 కట్టారి 4 9 8
నెం 24 11 లాక్ 6 0 8
నెం 20½ కెన్సి క్రియ 6 12 0
నెం 40 బామ్మడ 10 పా 10 6 0
నెం 44 సాండ్ 5 4 0
నెం 40 రాజీ 8 12 0
నెం 4 కెన్సి నూనె 4 4 8

7. దూది

కోంబానెట్టు కాకున 1-కి 886 0 0

8. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి 60 12 0 61 0 0
బెంగాల కులము 1-కి 21 0 0 21 2 0
సరము 1-కి 13 7 9
ఇత్తడి కా 1-కి 284 0 0 286 0 0
రాగి కా 1-కి 295 0 0 300 0 0

రింగులు

అలికేలు స్వీట్లకలంబు అలికేలుకా సింహం

సీసా 1-గ్లెంబి 20 8 6 0 0
11 సీరిక 1 రు 1 12 0
11 14 రుల 1 11 6
11 28 రుల 1 11 0
11 56 రుల 1 10 0
11 1 అందర 1 10 0

కట్టు పామ్మకాలోతే అజగా (బర్మి కట్టు) 3 3 0
కాగ్ 3 3 1 0 1
కడక 4 8 1 8 8

ఇప్పటివరకు నీ యుక్తముక్తములైన 50 వేల రూ. 11 లక్షల వ్యయమైనది. దానిలో 20 వేలు డా॥ ముత్తుగాఁగఁగొంతసొంతసొంత అతి విశాలమగు నీ ప్రదేశమును చూచినంతనే ఇంకను ప్రవృత్తి యగు పరి యిచ్చుట జరుగవలెనని మీకు యోచన. 300 ఎకరము లిచ్చట డా॥ ముత్తుగా గుంపయి దించురి. అతి విస్తీర్ణముగ నీ ప్రదేశముందు రోగులకు నివాస గృహములు, యశ, బాసకా, రకాదులకు అభివృద్ధికరముగు పాకర్యము తేర్చుట చేయవలసి యున్నది. అని దర్శించువాడు, అన్ని వృత్తులవాసులేదేమి చేయువాడు. మానవుల దాడుల రోగమును తొలగి చుటకు ప్రాసక్తానిన పోషకాదులకు డా॥ ముత్తుగాఁగి కక్షించిన లేకుండు సాహాయ్యము చేయవలెను అని డా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారికి పుష్పనూల వేడుకుటెను. డి. బి. ఎల్. ఎ. గోపంద రావును అయ్యగారు తమ మనస్సుల దెలిపిరి. అతటితోటిలా సాపనోత్సవము పూరియెడిది.

మద్రాసు రాష్ట్రీయ సమాకార పరపతిసంఘ మహాసభ తీర్మానముల చర్చ

కోయంబత్తూరునకు సభ ఆహ్వానింపబడినది

రాజమహేంద్రవరం, ఏప్రిల్ 7:—రాష్ట్రీయ సమాకార పరపతిసంఘ మహాసభ సేతు తిరిగి 1 గంటకు సమావేశమైనది.

సమాకార పరపతి సంఘముల వ్యవహార నిర్వహణములను గూర్చి విచారణచేసిన టౌన్స్మెంట్ కమిటీవారు వ్రాసిన నివేదికలో చేయబడిన సలహాలను గూర్చి సభలో తీర్మానముగా చర్చ జరిగెను.

ఋణములను చిన్న వాయిదాలకు యిచ్చుచుండు విషయమునుగూర్చియు, నిల్వపెరులను హామీగా యింపుకొని రుణములనుయిచ్చు విషయమునుగూర్చియు టౌన్స్మెంట్ కమిటీవారు కొన్ని సలహాలనిచ్చిరి. వారు ఇచ్చిన సలహాలు సమాకారసంఘముల మూలసిద్ధాంతమునకే భంగకరములని యీ సభవారు ఖండించుచు తీర్మాన మొకటి విషయనిర్వహణసభలో ఉపపాదించబడినది. ఈ ఖండనతీర్మానమును ఆర్. రామచంద్రారావు గారును, టి. ఆదివారాయణ చెట్టిగారును జలపరచిరి. కాని రామదాసుగారి తీర్మానమును ప్రావీణ్యముచేయుచు మాట్లాడిరి. టౌన్స్మెంట్ కమిటీవారుచేసిన సలహాలు చాలా దూర దృష్టితోడను వ్యవహారసభ్యములకొరకును చేసిరనియు, తాముకూడ ఆ కమిటీలోని సభ్యులై యుండుటచేత సదరు కమిటీ యొక్క సలహాలయొక్క పదుదేశమును సత్ప్రయోజనమును వివరించి చెప్పిరి—అందుమీద తీర్మాన ముపసంహరించుకోబడినది.

సేటి ఉదయం సభ తిరిగి 11 గంటకు సమావేశమై సెంట్రలు బ్యాంకులకును ఆర్బివీ బ్యాంకులకును సంబంధించిన కొన్ని తీర్మానములు చేసిరి.

సెంట్రలు బ్యాంకుయొక్క ఆర్థిక సంరక్షణ నిబంధనలను సెంట్రలు బ్యాంకువారు చేసిన కొన్ని సలహాలు పూర్వము చెబిస్తామి గారి యనుమతి పొందవలయుననుటయు నవసరమని తీర్మానించ బడినది.

కో ఆపరేటివు యూనియన్లు సైతము సమాకారసంఘములను తనిఖీ చేయుచుండవలయుననియు సమాకారోద్యమ ప్రచారముచేసి ప్రజలయందు ఉత్తేజము కలుగజేయవలయుననియు తీర్మానములు చేయబడినవి. అర్బును బ్యాంకులకు సంబంధించినంతగాదాటను పరిష్కరించుటకై ఒక కమిటీ యేర్పాటు చేయబడినది. ఆ కమిటీకి యస్. కే. యజ్ఞశా రాయాయ్యుడు నాయకులుగా నియమింపబడిరి.

సమాకారపరపతి సంఘముల లెక్కలను తనిఖీచేయుటకై ఒక సమాకారసంఘములనుకూడా ఏర్పాటుచేయవలయును. అట్టి తనిఖీ సమాకారసంఘము ఒకటి రాష్ట్రీయ కేంద్రపరపతి సంఘములకును, అర్బును బ్యాంకులకునుకూడా ఏర్పాటు చేయవలయునని తీర్మానించబడినది.

సమాకార విక్రయశాలలు

సరుకల విక్రయశాలలనుగూడ సమాకార పద్ధతిని ప్రతి గ్రామములోను పట్టణములోను ఏర్పాటుచేయవలయునని తీర్మానమును గూర్చి చాలా చర్చ జరిగెను. టి. కె. హనుమంత రావు గారు యీ తీర్మానమును బలపరచిరి. మద్రాసు లిఖనశిక్షణలో సాపేక్షపడిన విక్రయశాల ఏవిధముగా ఉప్పుదళలోనికొన్ని వహాపకారిగా నున్నదో వివరించిరి. కాని యీ తీర్మానమునకు రామదాసుపంతులుగారు వ్యతిరేకాభిప్రాయమైరి.

టౌన్స్మెంట్ కమిటీవారుకూడ విక్రయశాలలను సాపేక్ష విషయము పనికిరాదని తమవిచారణా నివేదికలో సూచించిరి. ఆ కమిటీవారి మాత్రమును ఖండించుచును, ఆయా గ్రామములలోని సమాకారసంఘములవారు విక్రయశాలలను త్వరలో నెలకొల్పవలయునని హెచ్చరించుచును సభవారు తీర్మానించిరి. క్రియ విక్రయ వ్యవహారములను ఋణ ప్రధాన పరపతి వ్యవహారములను మాత్రము విశిష్టముచేయక సేర్వేద సంఘములన్ని నిర్వహింప జరుపవలయునని కూడ తీర్మానించిరి.

భూమిలేనట్టి బ్యాంకులకు ఒక కేంద్ర సంఘపు బ్యాంకును సాపేక్షపరచవలయుననియు ఈ రీతిని భూమి లేనట్టివారికి ఋణములను ఋణములనిచ్చుటకు గ్రామములలో సేర్వేదమును ప్రతిపదిక సంఘములను ఇంకను పెక్కింటిని స్థాపించి పెంపొందించవలయుననియు, ఈవిధమైన రుణ ప్రధానపద్ధతిలో ఇమిడియున్న మూలసూత్రము కమిటీవారు సూచించిన ప్రకారము ఆమోదింపబడుననియు తీర్మానమొకటి గా రామదాసు పంతులు గారు ఉపపాదించిరి. తీర్మాన సూచించబడినది.

తీవ్రదృష్టి ప్రావిడెంటులను కోఆపరేటివు బ్యాంకులోనిలప

యందులకు రిజిస్ట్రార్ గారు ఉత్తరువు యివ్వవలయునని తీర్మానము చేయబడినది.

సాయంకాలము 4 గంటలకు సభముగ సెను.

మద్రాసు రాష్ట్రీయ సమాకారపరపతి సంఘముహాసభ వచ్చే సంవత్సరము కోయంబత్తూరులో జరుపవలయునని నిశ్చయింపబడి సభ ఆహ్వానింపబడినది. (ఫీ. ప్రెసు.)

సర్ బేసెలు బ్లా క్లబ్ గారు

తంజావూరు ఏప్రిల్ 8:—సర్ బ్లా క్లబ్ గారు నిన్నను మద్రాసునుండి వచ్చిరి. కోటజూచి రాత్రి నాగజట్టు బోయిరి.

నైకిల్ బీడివిజయం

చాకలిపేటలోనన్న నైకిల్ బీడిపూర్వీవారు, యమ్. హాజీ ఆబ్దుల్ కాదర్ సాహేబు, శైయాబ్ సాహేబు, వి. కె. కాలిప్పగొడక్, మహమ్మద్ కాశీం మొదలైనవారలమీద నైకిల్ బీడి ప్రేమ మాత్రమేతో బీడియ తయారుచేయుటకునట్లును, అందుమీదగలిగిన నష్టపరిహారమును నిమిత్తము న్ను, తిత్తుల దిప్తిప్ర మనసభకోర్టులో 4 కేసులు వాఖ్యచేసియున్నార. కోర్టువారు 24-2-1928 వ తేదీన, ప్రతి వారులు యికమీద ఎప్పటికి ఆ ప్రేమ మాత్రమేగాని, పేరుతోగాని, యిమిటేషన్ చేయకుండునట్లును వాదికగలిగిన ఖచ్చిత, నష్టపరిహారముయిచ్చునట్లును నాలుకేసులయందు డిక్రీయిచ్చియున్నారు.

వి. మహమ్మద్ అబ్ ఖాన్

లాహోరులో యల్లీజావారము

పాలితుల కష్టములు ఫలించకపోవు

లాహోర్, ఏప్రిల్ 9:—మూచీట్లవద్ద నొకసభ పంజాబ్ కాంగ్రెస్ సంఘ కార్యదర్శియగు ఖాన్ చంద్ దేగారి ఆగ్రాసాధితత్వమున జరిగెను. ఆగ్రాసాధితగారుముచ్చటించుచు నిప్పుచూయుట భారతీయులపై యనేక దౌర్జన్యములు జరిగినట్లు చేయబడుచున్నవనియు, భారతీయుల కష్టములు, దుఃఖములు స్పష్టా పోషియు నుడిచిన. లాలా బంకేడి యాత్ (దిరాట్) పత్రికాధిపతి) తాను పంజాబు పీఠముగరించియు, ఉద్యోగముల నిరంకుశత్వమును గురించియు వ్రాసినవద్యముల జదివెను. ఇతర ఉపన్యాసములు వికృతత్వము, నిర్భయశక్తి ము మొదలగువాటిని గురించి ముచ్చటించిరి. సైమన్ సంఘమును పూర్తిగా బహిష్కరించవలసినదని అడ్వకేట్ నేతుగారు దృఢీకరించిరి.

లాహోర్, ఏప్రిల్ 9:—నిన్న రాత్రి నాంజువన్ భారత సభవారు పంజాబ్ పీఠముల జూప కార్మ మై సభ జరిపిరి. చాలమంది మాట్లాడిరి. భారతదేశమున 1877 సంవత్సరమునుండియు జరుగుచున్న ప్రయత్నములు వివరింపబడినది. బాబ్ అకాలీయిడిను గురించియు సైనికశాసనపు కోజులను గురించియు సభ్యులకు జ్ఞాపకముచేయబడినది.

డాక్టరు కె.ఎల్.గారు జరుగబోవు అమృతసగ సభను గురించి చెప్పిరి. స్వాతంత్ర్యమున ఆంగ్ల దేశమునుభవించుచున్న స్వాతంత్ర్యముని అసభ నిర్వచించవలసిన యితరుకోరెను. భారతీయులు సంప్రదానస్వాతంత్ర్యమును బడసినదాక నిడింపజాలరని యతడునుడిచెను. ఆర్డర్ లాల్ నేట్ గారు ప్రభుత్వమువారిని ఆశయించి వారి యుద్యోగములకొరకును కరుణాకృతులములకొరకును ప్రయత్నించు సేవ్యత్వము చర్యను ఖండించెను.

సత్యపాత్, కేదార్ నాథ్ సెయిబట్ మొదలగు వారు మాట్లాడిరి.

మిలువనివాండు తిరిగిన మెగట్టుట

బొంబాయిలో అలబడి

పోలీసువారు కావలా గాయుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—సింపెక్కుమిల్లు పనివాండు అధికారులకు కార్మిక సంఘమునకు కుడిరేన రాజీనామసరించి గతవారమే సమ్మెకట్టుటవారి పనిలో చేరియుండిరి. శేడు మరల సమ్మెకట్టి పనిమానుకొనిరి. హిందూ పనివాండు తమ కిచ్చు కూలి మహమ్మదీయులకిచ్చు కూలికన్న తక్కువగ నున్నదని అధికారులకు ఫిర్యాదు జేసిరట. 11 వ తేదీన వేతనములిత్తుమని అధికారులు సమ్మెకాదులకరింగిందిరి. వేతనములు తక్కువగనున్నందున కస్తూరిచందు మిల్లు నేతపనివాండు గత వారము నుండి సమ్మెకట్టి కారతముగ పనిజేయు యితర పనివాండును గూడ పనిలోనుండి బయటకు రప్పించుటకు తీర్మానించుకొనిరి. పోలీసు సిబ్బంది సిద్ధముగనున్నారు. (ఫీ. ప్రెసు.)

శిక్షార్థమైన పోలీసుసన్ను చెల్లించజాలను

“ప్రతాప” పత్రికా సంపాదకుని ప్రతిజ్ఞావాక్యములు

కాన్పూరు, ఏప్రిల్ 7:—కాన్పూరులో ఘనుకాదు మేజిస్ట్రేటుగారు ఆచట నెలవడుచున్న “ప్రతాప” పత్రికా సంపాదకులగు గణేశ్ సావర్కూరు విద్యార్థి (రాననసభ్యులు) గారికి ఒక ఉత్తరము వ్రాసినవెను. కాన్పూరులో జరిగిన దొంగిలడలకు ప్రతాపపత్రికలో వ్రాయబడిన వ్యాసములు హెచ్చరికలై కారణ భూతములై నవరియు, సదరు అల్లరులను అడవిచేయుటకై అదనముగా మరి కొంత పోలీసు పటాలమును నియమించవలసి వచ్చెననియు, అందులకు ఆయన అధికపు ఖర్చు గవర్నమెంటువారికి ప్రజలపట్ల ముదరా రావలసియున్నదిగనుక, ఈ అల్లరులకు కారణ భూతులైనవారివద్దనుండి శిక్షార్థముగా పోలీసులు చేయవలసియున్నవనియు, ప్రతాప పత్రికా సంపాదకులకు విధించబడిన పన్ను చెల్లించవలయుననియు వ్రాసిరి.

సదరు పత్రికా కాన్పూరునిర్వహణమునుగూర్చి కొన్ని వివరములనుకూడా మేజిస్ట్రేటుగారు అడిగిరి. మద్రాసు యములో పనిచేయుచున్న పనివాండుపేర్లు వారివారి బీజప్రణామములకూడ తెలియజేయవలసినదనియు, ఆయా బీజప్రణామములనుసరించి వారికికూడా యీశిక్షార్థపుపన్ను విధించబడుననియు ఆ ఉత్తరములో మేజిస్ట్రేటుగారు వ్రాసిరి.

కాని, ప్రతాపపత్రిక సంపాదకులు ధీరత్వముతో ప్రత్యుత్తరము వ్రాసిరి.

ఈ శిక్షార్థమైన పోలీసుపన్ను అతినిరంకుశమైన నిక్షేప కమైన పన్ను—కాన్పూరు గడబిడలకు కారకులు పోలీసువారే. పోలీసువారే అల్లరి మూకకు వద్దకు గానల్లి కడగిటి కొట్టాటలను హెచ్చుచేసిరి పోలీసువారే జబాబుదారులు. కాన్పూరు మ్యూనిసిపాలిటీ వారు కూడా యీ పన్ను చాలా అక్రమమైనదనియు చెప్పియున్నారు. కాబట్టి కాన్పూరు పౌరుడైన సేన పన్నును చెల్లించను. ఈ పన్ను యితరులు చెల్లించుటగూడాడ సేను వోద్యమము మామద్రాసులపు పనివాండుగూర్చి, మీరు కోరిన సంజాయషీకూడ యివ్వను. (ఫీ. ప్రె.)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రామపంచాయతీ సంఘ మహాసభ

నల్లమందుడుకాణములు తగ్గించవలెను

రాజమహేంద్రవరము, ఏప్రిల్ 8:—ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రామపంచాయతీ సంఘ మహాసభ సేతుఉదయం రాజమహేంద్రవరములో సమావేశమైనది. గ్రామములలోని పరిస్థితులు యీనాములమీద స, గ్రామ సాకరుల మీదను చేపట్టిన పుకమిటీలకు బదులుగా చేపాలయముల ధర్మనిర్వహణ విషయములను, నీటిపారుదలవ్యవసాయము, పౌరంబోధలు, పుంతలు, గ్రామకంఠముల విషయములను యీ పంచాయతీ సంఘములు అధికారము వహించుటకు తత్తరపునొసంగవలెనని తీర్మానింపబడినది.

భూమిశిస్తులలోనుండి రూపాయకు ఒక అణావొప్పున నెక్కు ఏర్పాటుచేసి పంచాయతీ సంఘముల ిధికి యిప్పించవలయునని తీర్మానింపబడినది.

ఇంకొకటి పీఠములో ప్రకారము జరిమానాలను విధించెడి అధికారము యిప్పించవలయునని తీర్మానింపబడినది. తూర్పుగోదావరి పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలో నల్లమందు దుక్కలు నలు తగ్గించవలయునని తీర్మానింపబడినది. ఉదయం 10 గంటలకు సభ ముగిసెను. (ఫీ. ప్రె.)

సుప్రసిద్ధ నాటకములు

(బి. లక్ష్మీకాంతకవి)	
సత్యహరిశ్చంద్రము	1-0-0
సాత్రాజితియము (శృంగారసము)	0-12-0
చిత్రమాధవనాటకము (comedy of errors)	0-8-0
హాస్యరసప్రధానము (దంటు ముచ్చాసధాని)	
వివేకయాదామణి (శ్రీశంకరాచార్యులు)	1-0-0
(సుబ్రహ్మణ్యభాగవతుల ఆర్థ తాత్పర్య విశేషంతో ములతో)	
శ్రీకృష్ణశతకము (సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు)	0-1-6
భజగోవిందశ్లోకములు (సుబ్రహ్మణ్యభాగవతుల) వద్యములతో	1-0-0
శ్రీ లక్ష్మీవృషిసాస్తోత్రము	1-0-0
విక్టోరియాడిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు,	

మదరాసు కాలేజు

శిశుమార్త్యము:—ఇస్కొన్ గో వింద స్వామి గారును గాని బేసిక్ బ్రాహ్మణులను పీకపినికి చంపివేయ బడిన శిశుమార్త్య కేసును గూర్చి దర్శాపు చేయుచున్నారు.

ఫిబ్రవరి 3 వ తేదీ జరిగిన అల్లరులు:— గత ఫిబ్రవరి అల్లరులకునిని నేపథ్యమున కాంగ్రెసు విచారణసభమువారు ఈనెల ఆఖరు వారమున తమ దస్త్రులను పైకెత్తవని తెలియుచున్నది.

జాతీయవారము:— 11-4-28 తేదీ బుధవారం సాయంకాలం 8 గంటలకు రామపురం మైదానము (కల్కుండ పను) వద్ద కాంగ్రెసు నాయకుల బహిరంగసభ జరుగును. వద్రాణ ప్రభుత్వముయొక్క ఎక్స్ ప్రెస్ బాధానముగూర్చి నాయకులు పరస్పరసింతురు.

ఒకనవరణ:—నిన్న సోమవారమునాటి ఆంధ్రప్రతి కయందు జాతీయవాదము అనుశీలికరించిన “పాంచాలపరాభవ సంస్కరణము” అనుటకుబదులు “పాంచాలపరాభవ సంస్కరణము”ని ఆమెకుదర్శుతో ప్రమాదవశమన ముద్రింపబడినది. చదువరులీవిషయమును గమనింపగోరెదము.

ఆం. ప. సం.

రాకపోకలు:—డి. బి. ఆర్. రామనంద్రరావు, టి.

ఆదినారాయణచెట్టియార్, ఇ. నుందాగార్లు రాజమండ్రి నుండి ఈఉదయమున ఇచ్చటకు వచ్చిరి. డా|| సి. రామమూర్తి గారు విశాఖపట్నమునుండివచ్చిరి. శ్రీయంత టి. ప్రకాశం గారు నిన్నరాత్రి రాజమండ్రివెళ్లిరి. టి. ఆర్. వెంకట్రామ శాస్త్రిగారు, టి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు నేటిఉదయమునకు మదరాసువచ్చిరి.

ఇండియన్ బ్యాంకు బాకీనిలవా జాబితా 1928 సం|| మార్చి నెలఖరనకు

బాకీలు:	
కేపిటలు	రూ 12,79,280-0-0
రిజర్వ్ ఫండు	7,25,000-0-0
డిపోజిట్లు	1,47,75,840-15-2
బిల్లులు	290065-10-8
ఇతర బాపతులు	5,85,502-2-8

మొత్తం 1,76,05,638-11-8

నిలువ:	
ఇస్కొన్ మెంబరులు	రూ 1,58,29,651-5-2
ప్రియములు	94,672-5-8
డెడస్టాకు	75,007-5-4
కలెక్షన బిల్లులు	2,92,065-10-8
ఇతర బాపతులు	2,29,699-15-7
క్యాష్	108,644-2-1

మొత్తం 1,76,05,638-11-8

తమిళనాడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము బహిష్కారోద్యమము

శ్రీయంత బి. రత్న బి. వీ. బి. ఎల్. గారు ప్రాయవరం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ అధ్యక్షుడు) రాజోవు తమిళ నాడు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘసభలో యీ క్రింది తీర్మానములను బెల్లెదమని ప్రకటించుచున్నారు.

1. నెమను బహిష్కార సందర్భమున మద్రాసు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుచే జారీ చేయబడిన 144 సెక్షను ఆర్డరును నెమను బహిష్కార సంఘాధ్యక్షుడు తన తోడి సభ్యులను భయపడి కాంగ్రెసునకును చేతమునకును గావించిన ద్రోహమునకు తమిళనాడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము కనలజ్ఞా యవకూసులను కడు విచారముతో వెలిబుచ్చుచున్నది.

(2) నెమ భయముచేత సదరు ఆర్డరును లొంగిపోయిన సభ్యులూ గారయొక్కయు, నర్సింకవిట్టియొక్కయు చర్యను రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘము తీవ్రముగా నిరసించుచున్నది.

(3) బహిష్కార ప్రచారము తీవ్రముగా కొనసాగించుటకుగాను అన్ని తమిళ జిల్లాలయొక్క ప్రాతినిధ్యముగల యొక కమిటీని నియమింప యీ సంఘము తీర్మానించుచున్నది.

(ఆ. ప్రె.)

ముత్తయ్యమంత్రి గారి వర్గటనము

కుంభకోణం, ఏప్రిల్ 9:—గొ|| ముత్తయ్య మొదలి యాదగారు నేడు సాయంకాలం 8 గంటలకు కుంభకోణంవచ్చిరి. దేవసానం ఆఫీసుకు మేకతాళములతో వైదనునుండి వెళ్లి, ఆచట కె. ఆర్. యం. సింగారమ్ చెట్టిగారి (దేవసానపుకమిటీ అధ్యక్షుల) యొక్క ఆకారపటమును బహిరంగపరచిరి. దేవసానపుకమిటీవారు నాడారు మహాజనసభవారమున న్యాయ ప్రక్రియ లిచ్చిరి.

విశ్వకర్మలు కూడ సన్మానపత్ర విచ్చిరి. శ్రేష్ఠ కుంభకోణంలోని వివిధములైన పరిశ్రమలను సంబంధించెదరు.

మాయవరములో మకాం

మాయవరం ఏప్రిల్ 8:—గొ|| ముత్తయ్య మొదలి యాదగారు 8 తేదీన మాయవరం వెళ్లిరి. మాయవరం మ్యూనిసిపాలిటీవారికా సన్మాన పత్ర మర్పించిరి.

తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీవారు ప్రత్యేకించి యొక స్వాగత పత్ర మర్పించిరి. ముత్తయ్య మొదలి యాదగారు ఈ పత్ర సీండు చుని టు చెప్పిరి. కాన్పురు కాంగ్రెసు గౌరవీ కాంగ్రెసు తీర్మానములకు ప్రత్యేక విరూధమైన తీర్మానములు వద్రాణ కాంగ్రెసులో చేయబడినవి. మద్రాసు కాంగ్రెసు తీర్మానములు ఆచరించుటకు వీలైనవికావు. ఈ విషయమై విభిలముగా నేను గత జనవరి నెలలో ప్రకటించియున్నాను.

పి.యాలీ మకాం

పి.యాలీ, ఏప్రిల్ 8:—గొ|| ముత్తయ్య మొదలియారగారు పి.యాలీ ఆస్పత్రి సందర్శించి ఆచట ఎలిమెంటరీ ఉపాధ్యాయ సంఘముయొక్క సన్మానముండికొని మాయవరం వెళ్లిరి. (ప్రె. ప్రె.)

* * *

నేతురత్న మయ్యగారు మంత్రిగారి రాజకీయమతము

తిరువనాపల్లి, ఏప్రిల్ 8:—ఆభివృద్ధిగా మంత్రిలగు నేతురత్న మయ్యగారు నిన్నటివిషయ తిరువనాపల్లి విచ్చేసి శ్రీరంగం కల్లువాడయ్యచిన్న ఆభివృద్ధిగారిని, ఆ సందర్భములో నిట్లుపన్యసింఁగిరి:—నేను మొదటినుండియు ఇండియన్ కాంగ్రెసు పార్టీ లో నాడినే. నేను కాంగ్రెసు ప్రమాణ పత్రికపై సంతకము చేసియుండలేదు. కాంగ్రెసు ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘించబడిన యగత్యమును నాకు సందర్భపడదు. నేను ఎల్లప్పుడును ఇండియన్ కాంగ్రెసు పార్టీయొక్క ఆదేశములనే అనుసరించితిని.

నేను రంగనాథముల మారుగారికి వ్రాసియుంకిన ఉత్తరము కేవలము మాలో మాకు సంబంధించిన స్యక్తియలే భి. గాని బహిరంగ లేఖ కాదు. నేను మంత్రి పదవి అంగీకరించుటవల్ల చేతమున కవకారము చేయలేదు. నేను ప్రజలకు ప్రయోజనకారిని కానియో యా యద్యోగమును ఆక్షాణంధే పరిత్యజించెదను. ఆ. ప్రె.

ఏలూరు తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

చాటపర్రు ఫిర్యా

ఇప్పటికి ఈఫిర్యాకు ఆభ్యర్థులుగా నిలువబడదలచి ఓటర్లను చూచుట ప్రారంభించి ఎక్కువనుండి ఓటర్ల ప్రాప్త్యాము బడిన వారిలో నొకరు మహారాజశ్రీ, కిలారు పాపయ్యగారు. తమకు గల యాభ్యాసముతో ఫిర్యా ప్రజల నేన జేయుదునని జెప్పుచున్నారు. బాలిపూడి మాడేపల్లి ప్రజలు తమలో నొకరిని ఏర్పరుచుకొనుటకు నిశ్చయించుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. నిన్న మొన్నటినుంచి మహారాజశ్రీ, మాగంటి బాపినిమగారుకూడ ఈ ఫిర్యాకు నిలువబడవలెనని ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. బాపినిమగారున్ను, పాపయ్యగారున్ను కలిసి మాట్లాడుకొని యిరువురిలో నొకరే నిలుతురని రూఢిసర్మానము రాత్రి తెలిసినది. ఫిర్యా ప్రజలందరు కలిసి ఈ ఏర్పాటుకు చాల సంతసించి అంగీకరించుటకు ఆభ్యంతరముండదు. ఈ సమయమునందు శిశియ్యగారు యువకులను ప్రాప్త్యాము నిచ్చి తమ కాంతియుతమున జీవితము గడపుకొందురగాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఏలూరు, 8-4-1928 } గుత్తా వెంకయ్య.

బెంగాలు ప్రభుత్వకొత్తసభ్యుడు

నాడియా మహారాజగారి స్థానే రెండు నెలలు నలినరంజన ఛాటర్జీగారు బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగ నియమింపబడిరి.

లిలోవా కాల్యులు

పోలీసు సూపరింటెండెంటు నర్తనుగారి సాత్వము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 9:—నిన్న పిటిషన్ వ్రాసిన డెన్ గారు నర్తన్ గారిని అడ్డపవాడువేసిరి. వాటికిజవాబు గానర్తన్ గారిట్లు చెప్పిరి. నేను కాపాక్ క్రిస్టిగారికి కాల్యముని అనుభవ యిచ్చిన మాట నిజము. ఒక కాల్యును లాభములేక పోవుట వలన రెండవదాని, దానితరువాత మూడవదాని యిట్లు విరుపేల్చవలసివచ్చెను.

వెయిన్ గారు నర్తజన్ మాజిస్ట్రేటు కొసంగిన వాబూలమును చూడ గోరెను. కాని మేజిస్ట్రేటు అది డిఫార్టుమెంటులోగా యిచ్చినదిగాన యిప్పుడు ఉపకరించదని చెప్పెను. తరువాత వైన్ గారు యాభివృద్ధి వేసిరి.

మీరు అసమానములో నెవరినైన హద్దుమీరినందుకు గాని (టెన్షన్) క్రిమినల్ ఇంటిమిడేన్స్ గాని చర్యలుచు కొన దలచిరా?

ఈశ్రేష్ఠు మేజిస్ట్రేటుగారు అతడు నివ్వలేదు. వెయిన్ గారిట్లు చెప్పిరి:—నా డిజన సమూహము అధ్యక్షుడనుకేముని (ఆలూపులో ఆనెంబి) చెప్పినాడు గనుక అచ్చట నేనుచేయవలసియో యెవ్వరిని పనిచేయవలసినో తెలిసికొనుటకీ ప్రశ్న యవసరము.

వెయిన్ గారు కాల్యులసినంత ప్రమాదకరముగా నున్న వా? అనియడుగగా తనకాల్యుటకు ఒకనిమిషమునకు పూర్వము తనకట్లు తోచెనని నడిచెను.

పోలీసువారు పారిపోవుచుండిరి. గాన కాల్యుక పోయిన మాకు చాల ప్రమాదము సంభవించెడిది. క్రిందు వైపు గా కాల్యు మని నేను క్రిస్టిగారికి చెప్పలేదు. జనులకు గుండ్లకలమిదవలయునన్న సంగతి నేనెరుగను.

పాకీవారిసమ్మె

కేసుయింటిముటుకు జరుగుచుండగా సిబ్బాహార్ ట్రాంటర్కి నవపద్ధ పాకీసమ్మెవారు దుండగముచేయుచున్నారని మాజి స్ట్రేటుకు తెలియవచ్చుటచే నతడెన్నోటికి పోలీసువచ్చెను. కని వారమునండి 1000 పాకీవారు జీతములు హెచ్చుచేయవలసినదని సమ్మెచేయుచున్నారు. పాకీవారు తేనివోటికి సమ్మెచేయనివారినికొంతమందిని, పోలీసువారు తెచ్చుటచే, సమ్మెవారు లు కొపముచే వారిపైయధమును వేసిరి. మేజిస్ట్రేటుపొగా నే సమ్మెదారులు పారిపోయిరి. దాగుకొనిన ఆరుగురి పోలీసు వారు ఆరెక్కుచేసిరి.

భార్యను పంపలేదని అల్లుడు మామను జంపుట

పకిమలిత అనువాదోక ముసల్మాను వ్యక్తి. ఆతనికొక మాతుకగలదు. ఆమె పేరు మిస్తూబి. ఆమెకు జగదీశు ప్రమానికు అనునాతనికిచ్చి పెండ్లి గావించెను. భార్యభర్తలకు కరస్పర వైరముగలదు. కావునము నుఖముగలేదు. భార్యను హింసించ జొచ్చెను. ఆమె భర్త వాధ కోర్వలేక తండ్రి కడకేగెను. ఈమె కొక పనివిడ్డయిన కొడుకుగూడగలదు మగడు కొట్టుటచే తాళలేక కొడుకుతో పుట్టినిల్లుజేరెను. భర్తవచ్చి తన భార్యను బంపవలెనని మామగారి నడిగెను. ఆతడు నిరాకరించెను. సరే, పంపక; అని జెప్పి అల్లుడు పెడలిపోయెను. అరరాత్రి మామగారు వసారలో హాకికేడిలాంతరు దీపమును ఇనప తీగను వ్రేలాడగట్టినిద్రించుచుండ అల్లుడువచ్చి కత్తితో పొట్టలో బొడిచిబంపెను. నాడియా వెనువెట్టి ముద్దాయికి ఆదుసంవత్సరముల శిక్షనునిధించెను. ముద్దాయి ఆపిలు జేసి కొనెను.

సర్ జగదీశబోసుగారు

సజ్జను దేశసంచారము

కలకత్తా, 9:—సర్ జగదీశ పంధ్రబోసుగారు సరీస మేతులై, నేలక కాస్త్రపరిశోధకునితో సహా మంగళవారము నాడు బయలుదేరి బొంబాయిమీదుగా ఇంగ్లాండు బోవుచున్నారు. జనీవాలో ఆంతర్జాతీయసభకు హాజరయి పిమ్మట యూరపుదేశమునందు తన పరిశోధనలగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

గోమను ప్రభువుగారు

శ్రీనగర, ఏప్రిల్ 8:—గోమను ప్రభుదంపతులూ, సర్ హార్సార్థ బట్లరుగారు, వారి సహాధ్యోగులు హార్వసు రిజర్వాయరు, బొద్దస్తూపములు జూచిరి.

ఇండియామంత్రి:

సీలు

శ్రీమంత్రి

బర్మేశాండ్ల ప్రభుత్వమునకు ఎవరినయినను, నిందించుచున్నాను, తోచదు. హిందూ దేశజనులను నిందించి వీరు ప్రస్తుతనందిగిరిని తెచ్చి పెట్టిరి. అంతకుపూర్వము వీరు రుష్యాను నిందించుటతో కాలముగడపిరి. ఈమారు వీరు స్త్రీలపై దాడిపెడల నారంభించిరి. గ్రంథకర్తల క్లబ్బులో ముచ్చటించుచు, గ్రంథములను రచించుటలో పురుషులకు స్త్రీ లేమాత్రము సరిపోవరని వీరు చాటిరి. ఇంగ్లండులో ప్రస్తుతనయమున గ్రంథములను రచించువారిలో స్త్రీలసంఖ్య రానురాను మించుచున్నది. నవలాప్రపంచమున వీరు అధికసంఖ్యలతో బయల్పడుచున్నారు. పురుషులతోబాటు వీరు సమానస్థాన మాక్రమింపవలయు నని చూచుచున్నారు. సమానావకాశము లున్నచో తాము పురుషులకన్న వెనుకంజ వేయబోమని చాటుచున్నారు. ఇట్టిసందర్భములలో స్త్రీలకు సహజలోపము గలదని బర్మేశాండ్ల ప్రభుత్వ బోలు మంత్రియు గ్రంథకర్తయు చాటుటచే స్త్రీప్రపంచమున కలవర మేర్పడుట వింతగాదు. నిజమాడిన నిష్ఠుర మను సామెత ననుసరించి అనమర్థుని అనమర్థుడనినను ఆగ్రహముజనించును. స్త్రీ లిష్టడిష్టడే పైకివచ్చుచున్నారు. సాహిత్యవిషయములందు వారి కింత వరకు పురుషులతోబాటు సమానావకాశములు లభింపలేదు విద్యాసాకర్యములు లభింపలేదు. అట్టి తరి వారిని నిందించిన లాభమేమి? వారు తగినప్రజ్ఞ జూపలేదని నిందించిన ప్రయోజనమేమి? జార్జి ఇలియట్లు, మేరీకోరల్, ఎలిజబెత్ బ్రౌనింగు మున్నగు స్త్రీలు ప్రసిద్ధగ్రంథములను రచించియుండిరి. సంగీతకళయందు వీరు సహజవైపుణ్యము జూపగలుగుచున్నారు. గాత్రమాధుర్యమునందు వీరు పురుషులను మించిపోగలరు. ఇటులనే చిత్రకళయందు వీరు ఎక్కుడు సాకుమార్యమును జూప గలుగుచున్నారు.

రాజ్యపరిపాలన కవకాశము గలిగిన చోటుల స్త్రీలు తమ సామర్థ్యము జూపగలిగిరి. ఇంగ్లండులో విక్టోరియా రాణి పరిపాలనము చల్లని పాలన మనిపించెను. ఎలిజబెత్ రాణి కాలములో ఇంగ్లండుయొక్క ఉత్కృష్టతకు బునాదు లేర్పడెను గొప్పకవులు పైనికులు మున్నగువా రుద్భవించి ఇంగ్లండుకు పేరుప్రతిష్ఠలను దేగలిగిరి. స్త్రీలకు పురుషులతోబాటు సమానమగు చోటు అధికార మిచ్చిరి. ఇకమీద స్త్రీవోటుల సంఖ్య చాల అధికమగును. స్త్రీల ప్రాబల్యమువలన బ్రిటీషు వారి సామ్రాజ్యతత్వమునకు కొంత లోపము

వాటిల్లునేమో తెలియదుగాని భూతదయ పోచి స్వార్థచింత తగ్గు ననునాశ గలదు. ఈతపందే ములలో పాశ్చాత్యస్త్రీలు జయప్రదముగ పాల్గొనుచున్నారు. సమానావకాశము లున్నపుడు ఉభయ ప్రతిభయు సమానముగనే వికసింపవచ్చును. బుద్ధివికాసము గాని తెలివిమాలినతనము గాని వ్యక్తుల ననుసరించి యుండును గాని స్త్రీపురుష భేదముబట్టి యుండునని తోచదు. ఏది ఎటులున్నా యీ విషయమై పోరాడుట కెట్టి ప్రశక్తి గనుపింపదు. ఇండియా మంత్రిగారి వివాదమువలన స్త్రీలలో నెక్కుడు పట్టుదల పెరుగవచ్చును. ఇండియా మంత్రిగారు రాజకీయవ్యవహారములలోవలె సాంఘిక వ్యవహారములలో గూడ కస్పర్శవేటిపుగ మెలగుచున్నారు. స్త్రీ గ్రంథకర్తలు అప్పుడే బర్మేశాండ్ల ప్రభుత్వముపై ధ్వజమెత్తిరి. నవలలను తాము రచించిన విధమున పురుషులు రచింపలేరనియు సమానావకాశము లండుచో కవిత్వమునందును వేదాంతశాస్త్రమునందును గూడ తాము వైకిరాగలుగుదు మనియు వారు సూచించిరి.

వీ రెంత తలక్రిందులయినను మేక్కుస్యరు బోలు కవులుగాని, హెగల్ బోలు తత్వవేత్తలుగాని, స్త్రీలలో బయలుదేరని, బర్మేశాండ్ల ప్రభుత్వ జవాబిచ్చుట వింతగాదు. కాని పురుషులలో మాత్రము, మరియొక మేక్కుస్యరుగాని, మరొక కాళిదాసుగాని జనించెనా? నేటి యుగమున బాహుబలమున పురుషులతో బోటీచేయగలిగిన బలశాలినులగు స్త్రీలను గాయచున్నారము. పశ్చాత్యమాన పురుషులకు దీసిపోని బిసెంటు, నర్రోజీదేవి మున్నగు స్త్రీలను జూచుచున్నారము. డాక్టరు బి సెంటు గారి వలె నుపన్యసింకగల వక్తలు గాని, నిర్మాణశక్తి జూపగలవారుగాని, సంతతకార్యదీక్ష జూపగలవారుగాని, బుద్ధిప్రతిభను కనుపరుపగలవారుగాని, ఇతరులను కార్యాచరణకు బురికొల్పగలవారుగాని, పురుషులలోగూడ నరుదుగ గలరు. అందుచే బర్మేశాండ్ల ప్రభుత్వమునను, స్త్రీ లెన్నటికిని సామర్థ్యవిహీనులుగ నుండు రని జోష్యము బలుకజాలరు. భావిపరిణామ మెట్టివెంటల దెచ్చిపెట్టునో ఎవరు చెప్పగలరు? స్త్రీలు పురుషులపై నాధారపడుటచే, స్వతంత్రపుదారులను ద్రొక్కలేకబోయిరని, మిస్ హామిల్టన్ గారును, కళల విషయమున స్త్రీలు పురుషులకు దీసిపోరనియు, గత శతాబ్దమున ఎమిల్ బ్రాంటీ అను కవయిత్రిని మించినవారు లేరనియు, కాండెనుసతియు, కవులలో కేఫ్ ఆఫ్టెను, బ్రాంటీ అను స్త్రీలు పేరెన్నికగన్న వారనియు, విద్యకు స్త్రీ పురుషభేదముతో బనిలేదనియు, మిస్ స్మిత్తుగారును, నవలారచనమందు పురుషులకన్న స్త్రీలే శ్రేష్ఠురాలండని, మిస్ హామిల్టన్ గారును, ఇండియామంత్రిగారికి జవాబు చెప్పుచున్నారు. ఇంగ్లండులో నిటీవల ఉద్దేశము బుట్టించు విషయము అంతగ గనుపింపలేదు. పత్రికలను నింపు నమస్యలు లేకున్నవి. ఇట్టిసమయమున, ఇండియామంత్రిగారు క్రొత్తవివాదమును ప్రారంభించి, పత్రికల కాహారము గల్పించి, ఉపన్యాసకులకును, వాదోపవాదప్రియులకును, పనిగల్పించిరి. ఈ పోరాటము మూలమున, శ్రేష్ఠురాలగు కవయిత్రిగాని, గ్రంథకర్తగాని, త్వరలో బయలుదేరవచ్చును.

మద్రాసు మంత్రిలు

డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారు ఎక్సైజు మంత్రిగ బనిచేసిన మూడునాళ్ల ముచ్చటలో మద్యపాన నిషేధము ప్రాచుర్యముకాని కాదని కొట్టివైచిరి. పిమ్మట ముత్తయ్య మొదలిగారు యీ శాఖకు మంత్రులుగ నియమింపబడిరి. వీరు పియాలీలో ముచ్చటించుచు సుబ్రహ్మణ్యముగారి సిద్ధాంతమును మరల ప్రతిపాదించు కున్నను పర్యవసానమునందు సున్న జాట్టిరి. మద్యపాననిషేధము నెమ్మదిగగాని జరుగదనిపలికిరి. నెమ్మదిగ నయినను జరుగునాయనునదియే ప్రశ్న. మద్యనిషేధమునియత్తము ఎట్టిచర్యను నీసికొననపుడు ఆదర్శమును నెమ్మదిగ నయినను చేరు టెటులు? మద్యపు రివిన్యూపై దృష్టి నిలిచియుండువరకు నిషేధ మెన్నటికిని సాగనేరదు. రివిన్యూను కోల్పోవుటకు ప్రభుత్వము సంసిద్ధతజూపిన గాని అభివృద్ధి కెడ ముడకాలదా? మధ్యరాష్ట్ర మంత్రియే ఏమియు జేయజాలనపుడు తా మేమి చేయగలుగుదుమని ముత్తయ్య మొదలిగారు అనమర్థతనే చాటుచున్నది. మంత్రులు నిస్సహాయులనియు ద్వంద్వపరిపాలనమునందు వీరు చేయగల మేలేమియు లేదని తెలిసినసంగతియే. గౌ॥ ముత్తయ్య మొదలిగారు గూడ ఈ సంగతి నెరుగుదురు. గౌ. నేతురత్న మయ్యరుగారు తాముమంత్రిగనుండి చేయగలమేలు లేదని తోచినవెంటనే వెలుపలకు వచ్చెదమని చాటుచున్నారు. ఇదివరకు బనిచేసిన మంత్రులకు గలిగిన యనుభవములు చాలపుగాబోలు! ఇటీవలనే గద, ఎక్సైజుమంత్రియు పరిశ్రమలమంత్రియు రాజీనామానిచ్చి బయల్పడినది! వీరికన్నను ప్రస్తుతమంత్రులు పొడిచిగెలుచున దేమియో తెలియదు. మంత్రిపదవి నాశించెడి ప్రతివారును తాము మంత్రివర్గమున జేరి చూచెదమనిచెప్పచో ద్వంద్వపరిపాలనము ఎల్లకాలమును సాగుచునేయుండును. శాసనసభలలో నొకమారు ప్రవేశించినపిమ్మట సభ్యులెల్లరును ఏదియో యొకవిధముగ ప్రభుత్వమునకుతోడ్పడుచునే యుండురనియు అందుచే తానుమంత్రిపదవిని స్వీకరించుట నేరము గాదనియు నేతురత్న మయ్యరుగారు సరిపెట్టుకొనుట వింతగాదు. వీరు తమయనస్సాక్షి నెటుబట్టిన నటు, ద్రిప్పకొనగలుగుదురు. తాము మంత్రిపదవిని స్వీకరించినపుడు స్వతంత్రపక్షమునకు జెందియుంటిమిగాని కాంగ్రెసు పక్షమువారము గామని అయ్యరుగారు సమర్థించుకొనుచున్నారు. కాని కాంగ్రెసుపక్షమున వీరుఅభ్యర్థిగ నిలిచి శాసనసభ్యులయినసంగతిని ఉదాహరింపరయిరి. వీరు పిమ్మట స్వతంత్రపక్షమున జేరిరి. నేడు వీరు మంత్రివర్గమున జేరిరి. రంగనాథ మొదలిగారికి తామువ్రాసిన లేఖనుగూడ వీరు తేల్చివైచిరి. అందు వ్రాసిన సంగతులకును తమప్రస్తుతచర్యకును విరుద్ధమేమియులేదని అయ్యరుగారు సమర్థించుకొనిరి. ఎవ్వరేమనినను వీరు బుద్ధిపూర్వముగ మంత్రిపదవులను వదలరు. అధికారులును జస్టిసు పక్షమువారును వీరికి తోడ్పడు చుండునంతవరకు వీరికి చలనము గలుగదు. ప్రజాప్రతినిధులలో బహుళసంఖ్యాకుల కిష్టము లేకున్నను, మంత్రులు తమపదవుల నెటుల నిలుపుకొనగలరో, ప్రస్తుతమంత్రివర్గపు చరిత్ర తెలుపుచున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వపు వికారరూపమును

గ్రహించుట కింతకన్న ను నేరునిదర్శన ముక్కురలేదు. నేతురత్న మయ్యగుగారి వాదమును మద్రాసు మెయిలుపత్రిక పూర్తిగ నమర్చించుచున్నది. మంత్రులదైర్యము నీపత్రిక కొనియాడుచున్నది. ఇందుల కేమిదైర్యము గావలయునో తెలియదు. నేతురత్న మయ్యగారి బోలువారు మరికొందరు బయలుదేరుచో, హిందూ దేశము త్వరలో నభివృద్ధిగాంచునని, మెయిలుపత్రిక చాటుచున్నది. నిజమే. హిందూ దేశదాస్యము శాశ్వతముగ నిలువవలయుననిన, మరి కొందరు నేతురత్న మయ్యరులు గావలయును. అయ్యగుగారి బోలువారు నిజము బలుకుచో దూషణి పాలమొదలు గావున, కొందరసాక్ష్యమును తెరచాటున వినుటకు, పైమను కమిషనువారు ఏర్పాటుజేయుట భావ్యముగనున్నదని, మెయిలు పత్రిక తలంచుచున్నది. మెయిలుపత్రికకు నేతురత్న మయ్యగుగారు ఇష్టులయిరి. ఇక, ఎవ్వ రేమనుకొనిన నేమి భయము? మంత్రులను కీలుబొమ్మల సహాయముతో, నిరంకుశాధికార మెంతకాల మయినను సాగిరాగలదు.

క్షయచికిత్స

క్షయ వ్యాధి గుడురుటకు, ఆంగ్లవైద్యులు మందులపైననే ఆధారపడియున్నారు. కాని వీరి కృషిసఫలమగుటలేదు. డాక్టరు ముత్తుగారటుగాక, గాలి వెలుతురులు మున్నగు సంచభూతములపై నాధారపడియున్నారు. ముత్తుగారి కీ విషయమున గాఢవిశ్వాసము గలదు. పాశ్చాత్యదేశములందను, వీరు ఇట్టిపద్ధతినే బోధించి ఆల్పుల కొండలపై ఆరోగ్యాశ్రమములను నిర్మించిరి. హిందూదేశమునందును వీరిట్టిప్రయత్నములనే గావించుచున్నారు. పల్లావరమునందొట్టియూశ్రమము నొకదానిని ఇదివరకు నెలకొల్పియుండిరి. నిన్నటిదినము చెన్నపురికి సమీపమున తాంబరమునందొక ఆశ్రమమును స్థాపించిరి. బెంగళూరులోగూడ వీరిట్టి యాశ్రమమును స్థాపించెద రని తెలియుచున్నది. డాక్టరు ముత్తుగారిప్రయత్నములను గాంధీ మహాత్ముడు ఆశీర్వదించెను. మందులు లేకుండ ఎట్టిచికిత్స జరిగినను తమకిష్టమేనని మహాత్ముడు సూచించెను. ముత్తుగారు క్షయరోగినివారణకై ముప్పది సంవత్సరములనుండియు పాటుపడుచున్నారు. వీరింతవరకును ప్రకృతినహాయమునే నమ్మి పనిజేయుచున్నారు. ప్రారంభ దశలో ప్రకృతి సహాయమున క్షయరోగిమును కుదుర్చు వీలుగలదని ముత్తుగారు అనుభవపూర్వముగ చెలుపుచున్నారు. ప్రస్తుత పురనిర్మాణ గృహనిర్మాణపద్ధతులే వ్యాధివ్యాప్తికి కారణమగుచున్నవి. ప్రజలు పరిశుభ్రమగు గాలిని పీల్చుచు పరిశుభ్రమగునీరు త్రావుచు సూర్యరశ్మి శరీరములకు దాకునటుల జేసికొనుచో పెక్కురోగములు నమసిపోగలవు. ఇతరశాఖలలోవలె వైద్య శాఖయందును ప్రకృతివంకకు మరలు డను పీలుపే వినిపించుచున్నది. తాంబరమునందు నెలకొల్పిన ఆశ్రమము ముత్తుగారి మహదాశయమును నెరవేర్చుటకు తోడ్పడునని నమ్మెదము. గాలినెలుతురు తెక్కడ పట్టిన నక్కడనేగలవు. వీనిసహయోగించుట కెల్లరకును హక్కుగలదు. ఈహక్కును కోల్పోవవల దని ముత్తుగారు గోరుచున్నారు. ముత్తుగారిదివరికే ఇరువదివేల రూపాయల స్వతద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టిరి. మూడువందల ఎకరము

ల భూమిని ముత్తుగారు సంపాదించిరి. వీరి సత్ప్రయత్నములకు మద్రాసు పౌరులును తదితరులును సముచితరీతిని తోడ్పడి ప్రాచీనచికిత్సాపద్ధతుల శ్రేష్ఠతను నిరూపించి వ్యాధిబాధితుల కుపశాంతి గలిగింప బ్రార్థితులు.

బట్లరుకమిటీ

స్వదేశ సంస్థానస్థితిగతులను విచారించుట కే తెచ్చిన బట్లరు కమిషనువారు ఇంగ్లండుకు బోవ నున్నారు. వీరు అక్కడనే సంస్థానాధీశులసాక్ష్యము గైకొందురట. మరల నిక్కడకురాక అక్కడనే రిపోర్టు వ్రాసెదరట. ఇంత గొప్పసమస్యను ఇంత చులకనగ త్రోసివేయుట ఏటిన్యాయమో తెలియదు. బట్లరుకమిటీవారు ఇంగ్లండులో పైమను కమిషనువారితో గలసి సంప్రతిచెదరని తెలియుచున్నది. బట్లరు కమిటీ విచారణకు ఫలముగ ఇండియా ప్రభుత్వమునందు సంస్థానముల గూర్చి వ్యవహారము నలుపుటకు మరియొకసభ్యుడు నియమింపబడు నని తెలియుచున్నది. ఇంతకన్న ను నెక్కుడుమార్పు జరుగునని తోచదు. సంస్థానప్రజల కోర్కెలను విచారించుటయేలేదు. సంస్థానాధీశులు ప్రజాభిప్రాయమును సువ్యక్తపరుపగలరని తోచదు. సంస్థానప్రజలుగూడ స్వపరిపాలనను గోరుచున్నారు. తిరువాన్కూరు మైసూరు మున్నగు సంస్థానములందొట్టి కోర్కె పరిస్ఫుటమగు చున్నది. బట్లరు కమిటీవారి సంగతి నెత్తుకొందురని తోచదు. బ్రిటీషు ఇండియా స్వాతంత్ర్యము ననుభవించునపుడు సంస్థానములకును దీనికిని ఉండవలసిన సంబంధమును నిర్ణయించునని తోచదు. కే. టి. మాధ్యునుగారు పత్రికలకు వ్రాయుచు, స్వదేశసంస్థానములు తమ ప్రజలకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనము నిచ్చునటుల రాజప్రతినిధి ప్రోత్సాహపరుపవలయునని, సంస్థానప్రజాసంఘము తరపున కోరుచున్నారు. బ్రిటీషుఇండియాకే స్వపరిపాలనము నిచ్చుటకు వెనుదీయుచున్నవారు, సంస్థానముల విషయమున పట్టుదల జూపెద రని నమ్మ పీలుండదు. పరులపై నాధారపడక సంస్థానప్రజలు స్వశక్తిపై నాధారపడి, సంతతాందోళనము జరుపుట లాభకరము.

ఉచిత హాహ్నమెను వైద్యాలయము:

మద్రాసుకార్పరేషను మద్రాసు కార్పరేషనువారిదివర కీవైద్యాలయమునకు మూడువందల రూపాయలగ్రాంటు నిచ్చియుండిరి. ఏలనో యీసంవత్సరము దీనిని నూరురూపాయలకు తగ్గించిరి. వైద్యాలయమునలుపుచున్న వైద్యసహాయమును గూర్చి పలువురు ముఖ్యులు ప్రశంసించియుండిరి. ఆవిషయమై భిన్నాభిప్రాయములు గనుపింపవు. కార్పరేషనువారిపై వైద్యసహాయబాధ్యత గలదు. అట్టితరి స్వతంత్ర వైద్యాలయములకు తోడ్పడి రోగనివారణకును ఆరోగ్యాభివృద్ధికిని బూనుట కార్పరేషనువారిధర్మమనుటకు సందియములేదు. హోమోపతివైద్యమీసంస్థయందు అనుసరింపబడుచున్నది. దీనియవయోగమును ప్రసిద్ధ అల్లోపతిక వైద్యులుగూడ గుర్తించుచున్నారు. ఇది మిగుల చౌకయగుటచే దీనిద్వారా కార్పరేషనువారు వ్యాధినివారణకు సులభముగ తోడ్పడ

గలరు. వైద్యాలయమును నిర్వహించుచున్న డా॥ ఆచార్యులుగారు మిగులశ్రమపడి కృషిసలుపుచున్నారు. కార్పరేషనువారు తిరిగియొచ్చించి వైద్యాలయమునకు పూర్వపు గ్రాంటు నిచ్చి తమయుదారభావమును వెల్లడించుట మేలు.

మితనిర్ణయములు

భారతశాసనసభలో పైమను కమిషను పట్ల అవిశ్వాసము చూపబడినను, మరల గ్రాంటు ప్రతిపాదించబడెను. ఈగ్రాంటుగూడ నిరాకరింపబడెను. సిమ్మట సెన్సిమెంటరీ గ్రాంటు దేబడెను. అస్సాంశాసనసభలోకమిషను గ్రాంటుఅంగీకరింపబడెను గావున, అవిశ్వాసతీర్మానము దేశాడ దని, ప్రెసిడెంటుగారు తీరువిచ్చిరి. అధ్యక్షుల నిర్ణయముల కొక దారి తెన్నుగనుపించదు. అస్సాంనందలి స్థానికస్వపరిపాలన మంత్రిపై విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానమును ప్రతిపాదించగ, మంత్రి బ్రిటీషుపౌరుడు గాడనియు, బ్రిటీషు ఇండియాలో నివసించుటలేదనియు జెప్పి, గవర్నరుగారు తీర్మానమును చర్చింప వీలులేదని ఉత్తరు విచ్చిరి. బ్రిటీషు ఇండియా పౌరుడు గానివారికి, మంత్రిపదవి నెటులిచ్చిరో తెలియదు. గవర్నరుగారు యత్నపు, మంత్రులబాధ్యతను నమ్ము జేయుచున్నది. సంస్కరణశాసనమును నిష్ఫలముగావించుచున్నది.

రంగుభేదము

రంగుభేదమువలన ప్రపంచమున సంతోభముదయించు చున్నది. తెల్లవారల అసహనము మితిమీరు చున్నది. వీరికి ఆయాదేశముల అధికారులు తోడ్పడుచు నల్లవారలహక్కులను తొలగించుచున్నారు. జెహానలములో జరిగిన మిషనరీ సమావేశమునందు తెల్లుపు నలుపుభేదములను పోగొట్టి నల్లవారల హక్కులను కాపాడవలయునని తీర్మానింపబడెను. నిజమగు క్రైస్తవులు రంగుభేదమును పాటించజాలరు. రంగులో నెట్టి ఘనత కనుపింపదు. ఇయ్యది కేవల కాలమాన పరిస్థితుల వలన గలుగును గాని వేరుగాదు. క్రైస్తవమత స్థాపకులగు క్రీస్తు తెల్లవారుగారు. అట్టితరి నల్లవారిని తెల్లవారు ఏవగించుకొనుట దోషముగా దా? క్రైస్తవమతప్రచారకు లగు మిషనరీ లీవిషయమై పాటుపడ వీలుగలదు. వీరు తలపెట్టుచో అన్యాయములు తొలగగలవు. మిషనరీ సమావేశతీర్మానమును వీరు సఫలపరచెదరా యనునదియే ప్రశ్న.

చినునడక

హిందూదేశమున విద్య చినునడక నడచుచున్నందులకు, అహమ్మదాబాదులో జరిగిన విద్యా సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన, మున్సిగారు పగచిరి. ఏదేశమునను విద్యవిషయమున ఇంతమందగమనము గనుపించుటలేదనియు, ఇతరదేశములలో నిట్టి స్థితిని సహింపరనియు, విద్యాభివృద్ధి ప్రభుత్వధర్మములలో ముఖ్యధర్మమనియు, మున్సిగారు తేలుపరచిరి. కాని, హిందూదేశ మింకను నట్టిదోను నోచుకొనలేదు. స్వపరిపాలనము లభించువరకు విద్యాభివృద్ధికై వేచియుండుట యవసర మగుచున్నది.

భారతీయసామర్థ్యము

హిందూదేశమునుండి వెబలిన హాకీటీమువారు, ఇంగ్లండులో భారతీయగౌరవమును కాపా

దుట శుభచిహ్నము. ఇంతవరకు పాల్గొనిన అయిదు పందెములలో, వీరు నాలుగు పందెములలో గెలిచిరి. కడపటి రెండు పందెములలో వీరు అద్భుతవిజయము గాంచిరి. ఫోక్ స్టోను పందెములో వీరు పదునారు గోలులను సంపాదించిరి. ఎడటివారికి ఒక్కగోలు అయినను లభింపలేదు. తరువాత జరిగిన పందెములో వీరు ఏడు గోలులను సంపాదించిరి. ఎడటి వారి కొక్కగోలు అయినను రాలేదు. అవకాశములున్నచో భారతీయులు పాలకదేశమువారి కెందును తిసిపోరని విదితమగుచున్నది.

విదేశవార్తలు

భారతదేశ కార్మిక పరిస్థితులు

బ్రిటిషువారి ఆక్షేపణ

ఇంగ్లీషు లిస్టు విధానమును ఖండించుట

లండన్, మార్చి 20:—(మెయిలు) ఇండియా పనివాండ్రు టేను సంఘము తరఫున మార్చి 17 తేదీన కలెక్టరును లండనులో క్రయస్వచ్ఛందరూప ప్రతిఘటన గూడెను. వీరి యుద్దేశ్యము భారత పనివాండ్రు తమ పరిస్థితులను ముక్తిబడయ గల్గుటల జేయుటయే అన్యతలు దాక్షిణ్యం కే. ఎస్ భట్టగారు.

జే. టి. మార్టీగారు

ఇటీవల ఇండియాలో స్వయం సహాయక బలము లను విప్లవముగ దెలిపిరి. ఇండియాలో బ్రిటిషు పరిపాలనమున తీవ్రముగ ఖండించి ఆనునక ప్రభావవ్యూహ ప్రభుత్వ మేర్పడి 70 సంవత్సరములైనను ఇంకను ఇండియాలో నూటికి 80 గురు నిరక్షరమగులే యనరి.

ప్రేమయూనియనిజము

మన క్రైస్తవ యూనియను ఆప్తకంపె ఇండియాను మంచి ఆప్త యున్నదనిరి క్రైస్తవ యూనియనుల విద్యార్థిలు ఏర్పడుచున్నారు. కార్మిక చుర్యమునను వారు క్రొత్తవా.

వేలనము

కోజి 1-కి ఒక పిల్లిని వారివేతనము. గృహపతి చాల ఘోరము. కాంపురీ. నమా భయంకరము. భారత పనివాండ్రు జీవము అదివరకు బ్రిటిషు కార్మికులను ముప్పు పరిచియున్నది. బ్రిటిషు కార్మికులు భారత పనివాండ్రు సహాయ మొనర్చవలెను. పనివాండ్రు టేను సంఘమునకు తోడ్పడితిమేని ఈ గొప్ప సేవకు మనము తోడ్పడకలరమనిరి.

భారతదేశ కార్మిక పరిస్థితులు దుర్భరములు భారత కార్మికులు మంచి క్రైస్తవ యూనియనులను, కార్మిక యుద్ధమును నెలకొల్పి కొరగల్గుటల నిండుననుతో సానభూతిని జూపవలెను. చేయూత నొసగవలెను.

భారతదేశ పనివాండ్రు, రైతులు సంపూర్ణ రాచకీ గాధికారులను గడించుట జేయుచున్న ప్రయత్నములను పూర్తి గ కేసరివారు ఆమోదించుచున్నారు. ఇండియాలో రాచకీయ మార్పు లేని గగినను భారత పనివాండ్రు ఆశనుములను గూడ గాపాడు నిబంధనలుండవలెను. ఇండియాలో యున్న కార్మిక యుద్ధమునుతోను, క్రైస్తవ యూనియనుతోను బ్రిటిషు క్రైస్తవ యూనియనులను కార్మిక యుద్ధము సంఘమువారు సహకారముతో పనిచేయవలెననియు ఈ సరివారు గోరుచున్నారని తీర్మానించిరి.

సకలత్వాలాగారు గంభీర వ్యవస్థాపకుతో ఈ తీర్మానమును ఆనువదించిరి. ఇతర పక్షము లామోదించిరి.

ఇండియా పట్ల బాల్మిక్యు ప్రభుత్వ ముంబయిచున్న ఇంగ్లీషు లిస్టు విధానము నీ సరివారు ఖండించుచున్నారు. నైపుణ్య కమిషను బహిష్కరమున భారతీయులతో పూర్తిగ వీక్షింపించుచున్నారము. కార్మిక సభ్యు లీ రాయలు కమిషను లో సహకారము సల్పి సభ్యులగు నందులయొ ఇంగ్లీషు లిస్టులకు చేయూత నొసగుటయు బాగులేదనుచున్నారు.

తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగ ఆంగీకరించిరి.

ఆఫ్సు ను రాజు పర్యటనము

పూర్వీక, ఏప్రిలు 3:—ఆఫ్సు రాజసంపతులు పూర్వీక 200000 రైతులకు బయలుదేరిరి.

సోషలిజం

కన్సర్వేటివు ఖండనము

సకలత్వాలాగారు

లండన్, మార్చి 22 (మెయిలు) నిన్న కామస్సు పథలో సర్ హ్యరీ బ్రిటనుగారి తీర్మానము నుపపాదించిరి:—సోషలిస్టు పక్షములో నాయకులగు భిక్షాభిప్రాయములను ఈ పథివారు గుర్తించుచున్నారు. అసలు పక్షములో గూడ భిక్షాభిప్రాయములన్నవని ఎరుగదును. సోషలిస్టు ప్రభుత్వము జాతికీతనము యావదనకరముగా సోషలిస్టు ప్రభుత్వము గూడదు. ఇదివరలో టోరీ తీర్మానములు ఘాటుగలేవను అపవాదమును నేడు ఈ తీర్మానము చే బాయనటుల కక్షింపవలేక ప్రయత్నించినాడను కాని ఈ తీర్మానము నంగీకరించలేదు. ప్రవేశబెట్టి చూపుచుటకు నిరాకరించిరి.

కార్మిక పక్షమువారి తీర్మానము నుపపాదించుచు పరిశ్రమ అనిరముగ నుండుటచేతన, ఉపద్రవకరముగ నుండుట చేతన సోషలిస్టు ప్రభుత్వము ఆర్థిక విధానమున ఆనుబించిరి కష్టము లేవనిరి

సకలత్వాలాగారు కార్మిక పక్షమువారు సోషలిజమును భారతదేశ ఇంగ్లీషు లిస్టులను అనుబంధించిరి. భూములు పౌరలస్వాధీనములో నుండుటచేతన, పరిశ్రమలు వారిచే నడపబడుటచేతన పాటి ఏర్పడి వారిలో వారికుపద్రవ మేర్పడును. విదేశ ఆధినివేశ ప్రభుత్వము ఇంగ్లీషు లిస్టులనిజము చే దాస్య మేర్పడును. స్వతంత్రమును పనివాండ్రు సరియైన జీతములను ఏర్పాటు జేయలేవు. విదేశములందు కాంతి యుండదు. సాంఘిక సమోచనమును పనివాండ్రు పడుచున్న కష్టములకు తోడ్పడక కార్మిక పక్షమువారు తొలగట ఆకాంక్షకరముగ నున్నది ఆర్థిక విషయములు పనిలేనివారి సమస్య, సామ్రాజ్య, విదేశాంగ వ్యవహారములు విషయము అనుబంధించి విధానము బాగులేదు. ఇండియా, బర్మీ, ఈజిప్టు నీతములందు పరిపాలనమున బ్రిటిషు సబ ధనము ఏర్పరచుచున్నారు. చీనా ఆఫ్రికాలో గూడ ఇటులే జేయుచున్నారు. దానివలన పెట్టుబడిదారల పథముల స్థిరముగ ఏర్పడిపోవుచున్నది. దీనికి తోడు గ్రేటు బ్రిటన్ సైనిక ఆధిక్యత బలమగుచున్నది. పనివాండ్రు మోక్షము గాంచులెనన్న సోషలిజము పద్ధియే మార్గమని ఈ సరివారు భిక్షాభిప్రాయముచున్నారు. పనివాండ్రు యధికారము నేర్పరిచి పెట్టుబడిదారల పథముల నంతమొందింప జేయవలెను. భూములను, పరిశ్రమలను అన్నిటిని ప్రభుత్వము కే సాధనము జేసికొని నిర్వహించవలెను ఇండ్లముగూడ ప్రభుత్వమువారే కేసరివారు భావించెను. న్యాయ శాఖలందును, సైనిక పరిపాలన యధమున మార్పులను గలుగ జేయునంతవఱకు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము క్రింద యున్న దేశములన్నియు స్వాతంత్ర్యమును బడయుట కి యియవలెను. కన్సర్వేటివులు సోషలిజమును ఖండించుట చే సకలత్వాలాగారు కన్సర్వేటివులకు తిగింబుల అత్యధునముగ ప్రస్తావించిరి. కమ్యూనిస్టు పక్షమువారు పాప వ్యాసమునకు సంతోషించిరి. కన్సర్వేటివులకు ప్రాణాపకముగ నుండెను ఒక కార్మిక పక్షము వారిమాట జెప్పనక్కరానేరదు. తోక ద్రోకిన త్రాయవలె లేచిరి. అంత ప్రతిభతో ఎవరును ఇంతవరకు చూడలేదు. ఉప వ్యాసమైన కొన్ని గంటల వరకు ప్రతిచోటను సకలత్వాలాగారి యుప వ్యాసమును గూర్చియే ముచ్చటించుకొనిరి. ఇద్దరు పక్షములు చేరినపుడెల్లా వారిందరను నేడు సకలత్వాలాగారి చివ్వు యుప వ్యాసమును వింటియనిరి ప్రశ్నించువారే. ప్రభుత్వముగ సామ్రాజ్య పద్ధతిను ప్రతిఘటన గ ఇంతటి ప్రయత్నము చూడుట ఇదే ప్రథమమున చున్నారు. తనయభిప్రాయములు తనవేదాభిప్రాయములు పరిగాలేవని ముక్త్యున సభ్యులకు తెలిపెను సోషలిస్టు పద్ధతి మంచిదనిరి. అదవముగ పక్షునిచ్చు వారను పనిలేనివారు, ఏకముగ ఎరువుక లేకుండ పడవలె ననిరి.

హావక్కులో స్టాండర్డుకంపెనీ చమురు చెక్కు తగులడి 2000000 డోలరులు గట్టుముగలెను.

ఫ్రాంసు - విదేశీయులు

(బీము సర్వీసు)

పూర్వీక, ఏప్రిలు 7:—(ఫ్రాంసుకు శనివారము బోకల చిన విదేశీయులెవరైనను సరే, పాసోర్టులను, తమ భాగములను ఆనవాలుబట్టగల కార్మికులను వెంటబెట్టుకొని మరి రావలెనట. రాదగినవిదేశీయులను అటంకపరచుట కీ ఏర్పాటును జేసికల. బ్రిటిషువారికిది కష్టముగ నున్నదట. బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయములవారు ప్యారిసుకుబోవు అంగ్లేయులతరఫున ప్రేమి ప్రభుత్వముతో రాయబారములను నడుపుచున్నారు.

టి. ఆర్. నేకట్రాను శాస్త్రీగారు

రెండునాళ్ల అధికారము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిలు 7:—మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వమును రెండునాళ్ల స్వీకరించి రాజీనామానిచ్చిన నేకట్రాను శాస్త్రీగారి విషయమై లండనులో పార్లమెంటు సభ్యులు కొందరు నిజపరిస్థితులను దెలిసికొని పార్లమెంటులో ప్రశ్నించుటకు చలించుకొనిరి. తమకు తోడ్పడు సంగతులను దెలుపగలరాయని కామస్సు సభ్యులు. శ్రీ టెన్ ఫ్రెంచ్ విలేజిరి నడిగెరట. నిజపరిస్థితులను త్వరలో చెప్పెదరుగాక యనుచున్నారు.

జినీవా సభ

భారత ప్రతినిధి

బీము సర్వీసు

“అంగ్లేయ ప్రతినిధి యుండుట తప్ప”
“భారతీయులనే నియమించవలెను”

లండన్, ఏప్రిలు 8:—జాతీయమితి సంఘమువారి ప్రతిక హెడ్డెస్ అనుపత్రిక ఇట్లు వాకొనుచున్నది:— జినీవా సభకు భారతదేశ ప్రతినిధిగ అంగ్లేయుని నియమించుట భావ్యము గాదు. భారతీయునే ప్రతినిధిగ నియమించవలెను. కాని ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు ఎదుర్కొనవలసిన చిక్కును గుర్తించవలసియున్నది. జాతీయమితి సభకు బంపు ప్రతినిధులలో భారత సామ్రాజ్య ప్రతినిధిని జేర్చుట యవసరమనిరి. అయ్యది సమంజసమే. ప్రజలు విస్తారముగ సంస్థానాధీశ్వరుల పాలనములో లేకుండుటచే సంస్థానాధీశ్వరులు ప్రతినిధులుగ బోవలెను. అది గాకుండ రాజ్యాధికారము గల సంస్థానాధీశ్వరులు భారతాధికార ప్రతినిధిగాని, రాజకీయ ప్రతినిధిగాని రెండవసానము నలంకరించువారగు నుండవలెను. ఈ కష్టమును నివారించుటకు భారతదేశ ప్రతినిధిగ పూర్వము రాజ ప్రతినిధిగ నున్నవారి నెవరినో నియమించవలెను.

మహాదారుణము

ఇంగ్లీషులో పోరు

ముక్కును గోసివేయుట-పండ్లు గొట్టుట
బసహరిమాతు తాలూకాలో సంచే గాథి యను గ్రామం గలదు. అందు విజయకోయలు అనువ్యక్తి గలడు. అతనికి 16, 17 సంవత్సరములగు భార్యగలదు. ఆమెపేరు సాదామినీదాసి. తమకు ఆమెజనకునింటికి పారిపోవుచుండెను. భర్త అందుల కామెను శిక్షించుచుండెనాడు. ఆమె ఇంట్లో భర్త తాలూకు ఆడపడుచులతో వేగలేకుండెను. వారిబాధల కోర్కెకే వుట్టింంటికి పారిపోవుచుండెను. ఒకనాడు మార్చి 31 వ తేదీన మరల తండ్రికడకు బోయెను. ఆకారముచే భర్తకిరిసి ఆమెముఖము మీదక తితో గొట్టెను. ఆదెబ్బ మహాఘాతుకమైనది నొసటిపై తగిలెను. ఆకత్తి లేటుకు ముక్కుదాసియెను. పండ్లన్నియు రెండవనలుగు గవ్వలవలె రాలిపోయినవి. నుదురు తొలివరకును, గడ్డయు కొంతభాగమును తెగిపోయెను. ఇంట్లోయున్న వారు పోలి నుతో దెలుపకుండ ఆమెను అప్పత్రికంపిరి. అప్పత్రికై దుడ్డు ఆ సంగతిని వాటిముకు దెలిపెను. మరణభాష్యాను ఆమె నుండి దీసికొనిరి. ఈ సంగతులన్నియు ఆలివురు జిల్లా పోలీసు వారి కెరుక జేసిరి.

యూరపియనులు నిష్పమిద

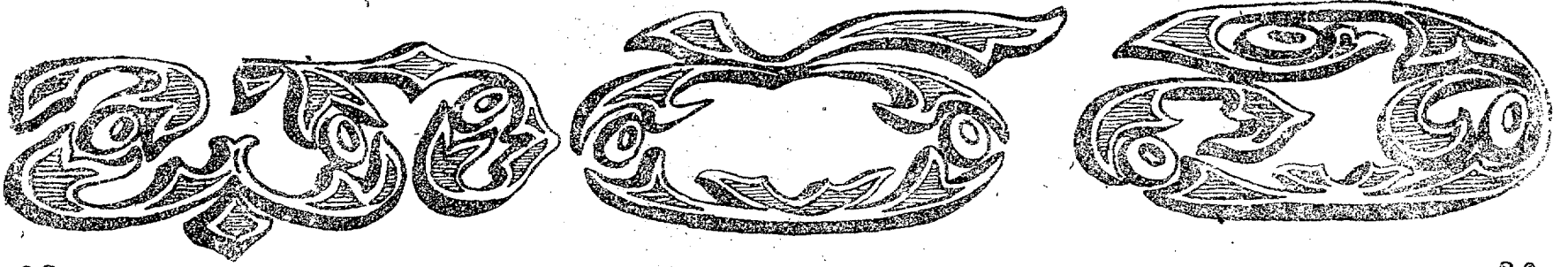
నడచుట

నూటిజిల్లా, ఏప్రిలు 7:—హైదరాబాదు ప్రకారము యూరపియనులు నిష్పమిద నడచిరి. వేసవేలు చూడవచ్చిరి. నిష్పమిదనడచుట తమకే చెల్లవని నేటాలు భారతీయులు దర్శనముతో బయటచే యూరపియనులు గూడ రంగమునకు దిగిరట. 10 టన్నుల కట్టలను తగులబెట్టి నిష్పను తయారుజేరి. జోహన్నబర్గ్ లో కొన్ని నూటుజోక్ అను ఇద్దరు నడుచుట కొప్పుకొనిరి. వీరికి ముందెద్దరు హిందువులు నిష్పమిదనడిచిరి. ఏమియు ప్రమాదము గలుగలేదు. వీరితో భాటు అయూర పియను లెద్దరును నడిచిరి. భారతీయులు వారిని ఉత్సాహ రచిరి.

శ్రీమదు.

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతినందికయందును మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల నుచితముగ, బంపుటకు వీలులేదు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

చైత్రమాస సంచిక విషయానుక్రమణిక

విభవ—సెట్టి లక్ష్మీనరసింహంగారు; దక్షిణానిలము—పెమ్మ రాజు లక్ష్మీపతి గారు; భవభూతిరసము—కాళిదాసుని పాత్రాచిత్యము—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; ప్రణయలేఖ—కొమాండ్మారు కృష్ణ మాచార్యులు గారు; ఆర్తుడు—మక్కపాటి వేంకటరత్నకవిగారు; సంస్కృతప్రాకృతభాషలు—శ్రీపరవస్తు వెంకటరామానుజస్వామి గారు; శూన్యభవనము—పి. అన్నాజీశర్మ గారు; చేమకూరవాని సారంగధరచరిత్రము—ఆంధ్రవిశారద తాపీ ధర్మారావుగారు; ప్రకృతి మూర్తి—హరితకృతము; లక్ష్మీ—పారనంది జగన్నాథస్వామి గారు; హర్షాజాను—మద్దిపట్ల వేంకటరమణయ్య గారు; సతిప్రేమచందు—కొంపెల్ల జనార్దనరావు గారు; విభీషణుడు—కలువలపల్లి రంగనాథ శాస్త్రి గారు; దత్తు—శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రి గారు; కృష్ణనితో—రారాజు—వెలగపూడి దానయ్యచౌదరి గారు; ఓమర్ ఖయ్యము—పెనుమర్రి వెంకటరత్నము గారు; చింతలపూడివారి సం భావన—బొడ్డుపాటి సీతాబాయి గారు; విదురుడు—ధర్మజానితో—వేమూరి సీతారామశాస్త్రి గారు; ఆంధ్రలిపి సంస్కారము—వేలూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు; ప్రశ్నలపద్యము—కోట చెంచురామయ్య గారు; పల్లవవంశము—వీరకూర్చవర్మ—యస్. వెంకటరమణయ్య

గారు; కోకిల—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు; ౨. ధర్మ వరముశాసనములు—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ గారు; ఆదిమాంధ్రులు—మంగిపూడి వేంకటశర్మ గారు; నేను నేనుకాను—నాళము కృష్ణారావు గారు; యశశ్వరీరులగు డి. బి. డా. కిలాంబి రామానుజాచార్యుల వారు—వేంకటనాథ వేదాంత దేశికాచార్యులు గారు; విప్రయోగి విప్రలాపాలు—పండిత పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థులుగారు; ప్రపంచజ్ఞానము—కొత్తపల్లి సూర్యరావు గారు; హృదయావేదన ము—జనమంచి సీతారామస్వామి గారు; ఏగంటివారి వచనము; చిన్ని పువ్వు తేనె—; ఆశాంతి—శ్రీవేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రి గారు; భారతీయ మహిళామండలి; లలితభక్తుడు—కాశీభట్ట కృష్ణ రాయశాస్త్రి గారు; కలగూరగంప—సారస్వతవిశేషములు, 3 జయసుంగళ; తపస్సులా! రాజనీతిజ్ఞులా! భారతీయ రాజపుత్రికలు; కీ. శే. రా. బి. హాసకోట కృష్ణ శాస్త్రి గారు; అల్పాల్ రహమాను—మంతాజి బేగము; ఆస్థానసానపు రాజవంశము; చిలక మర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారి పక్షిపూర్తి; అట్లాంటిక్ మహాసముద్రము దాటుటకై నిర్మింపబడిన నీటుముసుగని పడన; యువకుల పట్టణనివాసఫలము; గణపతివిగ్రహము—కాకినాడ; టాల్ స్టాయిజీవితమున నొకదినము; సర్ అక్బారులై కెట్టిగారు; గుమ్మడి దుట్టు—నాగార్జునకొండ; బౌద్ధస్తూపములు; సాగాకు అలవాటుపలని దోషములు. విమర్శనలు—గ్రంథములు; పత్రికలు; వటపత్రశాయి కృష్ణుడు—సుబ్ర హ్మణ్యభాగవతములుగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు;

చిత్రములు

త్రివర్ణచిత్రములు—భావివజ్ర పల్లెటూరి పడతుకలు; రాణాప్రతాపసింహ. సాధారణ చిత్రములు—శ్రీ జయపురం మహారాజుగారు; శ్రీ వెలగపూడి రామకృష్ణచౌదరిగారు; ప్రాచీనశిల్పచిత్రములు; టూటను ఖమను సమాధిచిత్రములు గె. కీ. శే. సింహాప్రభువు; కృష్ణీవలుడు; కలికాలపు కలివి - యంత్రమానపుడు, సైమను సప్తకము, హెన్రీఫోర్డు, తామస్ ఎడిస్; ఇతరచిత్రములును.

ప్రస్తుతము పోస్టలు రూల్సు 'ఏ' ప్రకారము రు. 0-3-0 లు రిజిస్టర్డ్ పోస్టుఖర్చు లధిక మగుచున్నవి. మీరే ముందుగ సొమ్ము మణియార్డరు పంపిన ఈ ఖర్చులు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సొమ్ము ఆలస్యముగ చేరుటయు, పత్రిక సంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు వైన కంప్రొక్టుపుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రు. 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రు. 30
డిటా	1 పుటకు ,, 11	డిటా	1 పుటకు ,, 15
డిటా	1 పుటకు ,, 6	డిటా	1 పుటకు ,, 8
డిటా	1 పుటకు ,, 25		
డిటా	1 పుటకు ,, 13		
డిటా	1 పుటకు ,, 7		

రీడింగు మాటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చార్జీ చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు—

మేనేజరు, "భారతి", తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

16 వ మద్రాసు రాష్ట్ర సహకార మహాసభ-రాజమహేంద్రవరము

శాంతి

డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారి
ఆహ్వానసంఘ అధ్యక్షోపన్యాసము
సహకారోద్యమము

“19 వ శతాబ్దములో బయలుదేరిన సాంఘికోద్యమములలో గొప్పదను” పేరుబడిన యీ యుద్ధయములో మీకుగల గాఢాభిమానమును యీ యెండ్రికాలములో దూరమునండి వచ్చినందులకు ఆభినందనములు. సహకారోద్యమము ప్రారంభమై కొలదికాలముయినను ఆ సేవకులు త్వరితగతిన వ్యాపించినది. అందుజరిగించిన వాక్యమును నానోటివారు పూర్తిగ త్వరలో గ్రహించుట కతీతము. ఉద్యమములో నానోటి నాధారమును కలిగిన భావములను విమర్శ వారమైతముందర నుండునన్నును. “దేశముయొక్క ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుటకున్న మధ్యవర్తియగు ఉద్యోగవారిని తొలగించుటకున్న భూమివ్యవసాయపు బ్యాంకులు ద్వారా గ్రామప్రజలయొక్క పరపతిని కట్టుబాటులలోనికి తీసుకవచ్చు నిమిత్తమయి” గవర్నమెంటువారు 1904 సం॥ములో నీవుద్యమము ప్రారంభించిరి. మానవసేవయే భవత్సేవ గనుక సర్వమానభావ్యమైన నీయుద్యమములోగల ఋణాదానరసమున సాపించి లోకకళ్యాణమును బడయుగలమునకు సంజేయముకలదా? మనఆత్యము లెరివరకు నెరవేరినవో చూచుము.

యీ యుద్ధయము వైఖరి ప్రవేశ పెట్టబడినను దేశముయొక్క సాంప్రదాయములు ప్రజలచిత్తవృత్తి అనుకూలములగుటచే త్వరలో నాలుకొనెను. 24 వర్సరములు నిండినను యుద్ధయమున కుండవలసిన వికాసము జనపత్తునలేవు. కల్లిపాలిండ్డెడితేలు పోతుపాలకెట్లుండును. తంకాళ్ళమీద తానునిలవబడుకొని పన్నుగిలించుచున్నది. జలోదరముపెరిగిన కోగివలె విస్తీర్ణతకలదుగాని అంగిలమును నూచించు సమగ్రవృత్తిలేదు.

ప్రస్తుతినిః—ఉద్యమమెంతవరకభివృద్ధిగాంచినో చూతము. పరపతిభాగము గ్రామప్రజలకు ముఖ్యము. కాన దానిని గూర్చి ఆలోచించుము. పశ్చిమదేశములోని పరపతితరవాదము అహంకారపద్ధతిగల మనదేశములో త్వరితగతినవ్యాపింపకు. కాని అహంకారమునకొక్కనటులకు వలసిధనమును సేరించు సులభమార్గమును ప్రజలకు చూపవలసియున్నది. వ్యవసాయముపై నాధారపడఁజుటకు పరపతిోద్యమ మెంతవరకు సహాయము చేయుచున్నదో చూతము.

ఉద్యమవిస్తీర్ణత:—మనరాజధానిలో 85 వేల గ్రామములకలవు. జనాభా 4 కోట్ల 20 లక్షలు. 1927 జూన్ నెలాఖరునకు 8,30,522. సభ్యులు కలిగిన 18857 సంఘములు మనరాజధానిలో కలవు. ఈరాజధానిలో నూటికి 10 మందిని మాత్రమియ్యద్యమము అంగిగిగినది, పంజాబులో నూటికి 10.4 వంతున బొంబాయిరాజధానిలో నూటికి 11.6 వంతున కలదు. నికరముగా వ్యాపారముపై తిరుగుదున్న ధనమొత్తము రు 767.70 లక్షలు. ప్రజలలో కొలదినుండిమాత్రమియ్యద్యమలాభమును పొందుచున్నాడు. రు. 80 కనుక అప్పుచు వడ్డీవ్యాపారమునకేతెలో చిక్కుకొనియున్నాడు. మనరాజధానిలో రయతుయొక్క ఋణము 100 కోట్ల రూపాయలవరకు గలదు. ఇది యిట్లుండ, జిల్లాబ్యాంకులు రాష్ట్రీయబ్యాంకుల ధనమహయోగపడక మురుగుచున్నది. రాష్ట్రీయబ్యాంకు 50 లక్షల రూపాయలు. గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలోను యితరరాష్ట్రములలోని యుద్ధయములోను దాచిరి. ప్రజల ఋణాభయంకర విస్తీర్ణతను దాల్చిరి. దానిని తీర్చినాధనము స్వల్పము. ఉన్న ధన ముద్యమములో వినియోగపడక పైగావాపుచున్నది. ఈ సహకారోద్యమముయొక్క అవసరములకు దేశములోని భాగ్య మహయోగపడకుండుటకు గల కారణమేమియో?

(2) సంస్కరణ స్థితి

వాయిదామోడిన అప్పులు:—నుమారు 8000 సానైటరీనిర్మాణస్థలలో నున్నవి. మిగిలినవాటిచేత విచారకరముగాను భయోత్పత్తిగాను నన్నదని నిజస్థితిగారి సాంకేతికపరిపాలనా రిపోర్టులో తెలిపిరి 2884 క్తుల రూపాయలకు తిరుగు వాయిదాల్చినను వ్యవహారములు కుదుటబడుటలేదు. సరికదా దిగవీటిలోనున్నవి అవలలో 16.78% వడ్డీలో 8.58% వాయిదా మిరియున్నది. కోజుకు కోజు తీరవరసితు తేర్చుచున్నది. వీటిని వారిండుమార్గము చూడవలెను.

వాయిదామోడిన కారణములు:—ప్రజల యుద్ధయముయొక్క మూలనూత్రముల సవగావన చేసికొనకుండానే సానై

టీలు తొలగదే సాపింపబడుట ప్రధానకారణముగా వాడుకోవరించుచున్నది. రూపాయికి పదిరూపాయలు అప్పువారకు చున్నదనే ఆశచే సహకారమంటే యేమిటో అనివ్యచితముకు బాధ్యత అంటే యేమో తెలియకనే యీ యుద్ధయములోని కాకర్షింపబడిరి. దీనిలోవుండే కష్టనిష్ఠరములు నచ్చచెప్పి జవాబుదారి గుర్తించుట ప్రబోధము జరిగితేతనాత నీసంఘములు సాపింపబడాలెను. ప్రజలలోనుండే దుబారావ్యయమిదురవస్థకు కారణముగనుక అప్పు పుయ్యకొనువారెందలకై తమ ధనము నెచ్చించుచున్నారో నిశ్చయించవలెను.

పాత అప్పులు:—వ్యవసాయదా అప్పులు తీర్చుకొనే నిమిత్త ముపయోగపడుచున్నవి. అప్పులవాని అప్పుతీర్చితరునాత భూమిమరమ్మత్తుకై వ్యవసాయదా అప్పులోనుంచి విడుదలగుండును. భూమిపైవచ్చే ఆదాయము అభివృద్ధికాదు. కుటుంబఖర్చులకు యధావకారము అప్పుచేయవలసియుండును. మొదటి అప్పు తీర్చినకాని సానైటీ మరల అప్పివ్వను. సామాకారే మరల దిక్కుగను. ఇట్టి అంతులేని అప్పు ప్రవాహములో కొట్టుకొనుచుండును సామాకార అప్పులను పూర్తిగ సాపయిటిలో తీర్చివేసినకాని రైతునకు ముక్తిమార్గము వేలులేదు. దీనికి దీర్ఘవాయిదా అప్పులచ్చినవో భూమి కూడ బాగు చేసికొనుట కవకాశము కలుగును. అప్పుకు క్రమముగా సానైటీ అప్పులకు తాను మిగిల్చుకొనిదానివో వాయిదాలపై తీర్చుకొను. పాత అప్పులను వదల్చినకాని స్వల్పవాయిదా అప్పులయోగపడవు దీర్ఘవాయిదాకల పరపతి కావలసియున్నది. ఉద్యమ ప్రారంభించేయందు గవర్నమెంటువారు తమ ధృక్కుమన నిర్వహించలేదు. 1904 లో నీ యుద్ధయము నాశీర్వాదమును పూర్వపు ఋణములను తీర్చివేయు యేర్పాటు చేసినకాని యుద్ధయము జయప్రథము కానేరదని గోఖలే హాళియుండు చెప్పిన బోధ్యము పూర్వకపాలేను. అప్పటినుండియు గవర్నమెంటు చర్యయొక్క తీరునే కలదు. మొదటిలోనే వాయిదా మిరిన అప్పులవయమై వేరముమొదలు పెట్టుటచేతనే నేటి దుస్థితి ప్రాపించింది భూమితిగభాబ్యాంకు తీకష్టములను కొంతవరకు నివారించవచ్చునకాని వాటి యుపయోగము సంతృప్తియు, వ్యవహారతీతు విస్తారముగా నున్నది.

ఇంగ్లండులో శేపర్ కరెన్సీ బంగారపురిజగ్యల కేరిలనియవేయబడి కొట్టకొనిది యిందీయాదనము నీడతేములోనుంచి ప్రజల ఋణాధాన దీర్ఘవాయిదా అప్పులద్వారా నివారించవలెను. నీటిపడుపాయములకు రైల్వేలకు అప్పులు తీసినట్లే కోఆపరేటివు అప్పులు పెద్ద మొత్తములు తీసి యిందులకుపయోగింపవలెను. రెండు అంధ్ర సహకారల మహాసభలలో నామోదించబడిన యీ తీర్మానములు గుర్తింపబడినట్లు కానరాదు.

పాపలు యిన్నారెన్నుకొను. పాపలు నేవింగుబ్యాంకు, జనరల్ ప్రావిడెంటు ఫండు కూడ నింగులకు ప్రత్యేకీకరణమవును. గవర్నమెంటువారి ప్రస్తుతపు పీఠనగొట్టుతనము వదలి ఉదారమున దృష్టి చూపినవో ప్రజల కేంలేని యుపయోగము కలదు.

అనవసరమును కాలయాపనలేకండా అప్పు దరఖాస్తులు త్వర త్వరగా వంజూరు అగుండుండవలెను. అనుకూలమును ధరవచ్చినప్పుడుకొనుటకు నీరుపట్టు పంటపై ఋణములివ్వవలెను. వ్యవస్థల ఋణాధికారము వారి అవసరములనుబట్టి హెచ్చింపబడవలెను. వ్యవసాయదారునకు పనిలేని కాలములో కొంతపని కల్పించవలసిన బాధ్యతకలదు. పెట్టుబడిలేక కష్టములేనిపని నూనువడుటకంటే వేరుమార్గములేదు. కేవలము ధనలాభదృష్టితో చూచి గ్రామములో పరపతి సంఘములు ప్రతియింటను రాటుములకు కలకొల్పట న్యాయము ధర్మము.

మన యుద్ధయము ప్రజలకుపకారము చేయుటకుమందు స్వగృహమును చక్కచేసికొనవలెను. సహకారాదర్శములకు పరపతికి ముఖ్యాధారములైన యూనియను ఫెడరేషనులు బాగుగా పనిచేసి బలపడ నట్లుచేయుట ముఖ్యము. వాటికి అర్థబల

దీర్ఘకాలమువరకు మంచి ప్రకాశముతో మిస్టామ్ లెటు వెలుగవలె నన్న అమెరికన్ ఎవరెడ్డి యూనిట్ సెల్స్ చే నమర్చుదు.

1626

AMERICAN
EVEREADY
UNIT CELLS
...they last longer

ము అంగలము సరిగా నుండవలెను. వీటిలో పనిచేయుటకు రెండుతరగతుల నూపగువై జనులు కొవలసియున్నాడు. యూనియనువోగలు అనుదినపరిపాలనను గుర్తించుచు సానైటీలు సరిగా పనిచేయునట్లు చూడవలెను. ఫెడరేషను కింతకంటె పెత్తెరగతిలోనివాడు కావలెను యూనియనులు సానైటీల కార్యమును పరిశీలించు సు ఉన్ననుప్రచారమును చక్కగా చేయవలెను. గ్రామములలో చాలనుచి యుద్ధయములో జ్ఞానమును సంపాదించునట్లు చూడవలెను. వారు తీసికొను జీతమువిషయములో విపరీతప్రాముఖ్యతను పొందింపక తాము చేయుపనియందు ప్రేమ విశ్వాసములు కలవారేపని చేయవలసియున్నది. గ్రామపునర్నిర్మాణ మగునాట ప్రతిచోటను వివరమవుచున్నది. ఈ వుద్యమమందులకు తోడ్పడకలకు. ప్రజాపీతజీవనమున పాల్గొను మన ధనికులు విద్యాధికులీ యుద్ధయమునందు మానవలసిన అభినీవేకము చూపుటలేదు. వారడుతగులక పోయినను తూడ్చి భావము న హిం చు చు న్నారు. బహుశా ప్రతీక ప్రచురణ మంతగా నీయుద్ధయములో లేకపోవుటచేతనేమో! ఆర్థికదాస్యవిమోచనమువల్లగాని రాజకీయదాస్యమునశంపదు. వ్యవహారజ్ఞానమున క్రమశిక్షణపొందినగాని మనజాతి స్వరాజ్యమును బోయినేరదు. రహస్యలోని యుద్ధయందులకు తర్కాగము.

“రహస్యలో విప్లవమువచ్చి చక్రవర్తిపదధృష్టుడై చంపబడన అనంతము రాజ్యము నిర్మించుటకు కోఆపరేటివువుద్యమలగా ప్రాముఖ్యతపొందినవారో రాజ్యకార్యనిర్వహణమున పృథ్వీపదపద” ప్రజాసేవి యందులోకలదుగాన దీని సుత్సామాతో పనిచేయువలసివది యుపకలందరిని నీనుకోరుచున్నాను. ఈసందర్భములో సాదరియమున కూడ నీయుద్ధయమును సాగించవలసినదని కోరుచున్నాను కార్యవతురత ఓర్పుపట్టుదలపుకావులకంటె మోకయొక్కనకలవు కావున నీయుద్ధయమును స్త్రీలలో వ్యాపింపజేయుదు. ప్రజాప్రబోధముకలగలేని కొరగాగ్రహములకూడ బోవుటకు జగని దేశభక్తు లీయుద్ధయమునుచేటి గ్రామములో నిర్వ్యాకార్యమును చేయకొరుచున్నాను. కాని సాంఘికపద్ధతుపై నీ యుద్ధయమును నడుపుటకు కొన్నిచోట్లజను ప్రయత్నములలో ముప్పుకలదని హెచ్చరించుచున్నాను. ఆని విస్త్రుతము వైకాల్యముగల ప్రదేశములో నుండువలసినవచ్చుటచే పాలనజరుగదు. సాంఘికకులకత్తు లీయుద్ధయముల సూత్రములకు విరుద్ధము. రాజకీయములో యెట్లు పనికివచ్చునోమో కాని ఈ యుద్ధయముచూత్ర ముట్టివ్యాముగ పాడుచేయుటకు.

పెంజ రేషనులు

ఈవిషయము మిటివలసే బయలుదేరినది. ఆడి చేయవలసిన సమయము చాలాకలవు. ముఖ్యమైనవికూడ నై యున్నవి. కాని ప్రస్తుతము వారి ఆదాయము హాస్యముని చేప్పవచ్చును న్యాపారముచేయు బ్యాంకులు గవర్నమెంటువారు పెడరేషనులకు సహాయము చేయవలెను. పెడరేషను ప్రచారమును విరివిగా చేయవలసియున్నది. ఇప్పుడు కొన్నికొన్ని నెలకులలో జరుపబడే పంచాయితీ వార్షికరేగతు లుపయోగముకనే యున్నవి. ఈ యుద్ధయమునకు పనికివచ్చువారి నింకను గ్రామములో తి.తయారచేయవలసియున్నది. ఆసిట్ మినహాగా, అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ ప్రస్తుతము చేసే పరిమితియు జిల్లాలో పెడరేషనుకు వప్పజేప్పవలెను. ఇట్లుచేయుటవలన ఇప్పకూడే ఉద్యోగములు, పెడరేషను యిన సైక్లరులు, యూనియను నూపగువై జరులు, బ్యాంకు యిన సైక్లరులు, లేబరు యిన సైక్లరులు, ముదలగువా రింతనుండి అవసరమండను మునిసిపాలిటలకు గవర్నమెంటువువోగి కమిషనరకట్టు పెడరేషను క సైక్లెటు తిజిస్ట్రార్కుండవలెను. మ్యూనిసిపాలిటీలు లోకలుబోడ్డులకువలెనే, ఆడిటునిమిత్తము ప్రత్యేక మొక డిపార్టు మెంట్ చేర్చడవలెను. ఈ పెడరేషనుల పని బాగుగా జరుపవలెనంటే ఏకభాషాప్రాంతమునకొక కేంద్రసంస్థముండవలెను. అందుల కొ

క సమ్యేకము కలదు. దాని అనుబంధమున సాంఘికసభ లారాజ్యమునకు సంబంధించి జరగచుండవలెను. ఇట్లు రాజధానికంటె ఒక మహాసభ యుద్ధయోగముండదు. మాతృభాషలో వ్యవహారము నడపినగారి ప్రజాసామాన్యమునకు బోధపడును. ఇచ్చట దేశభాష మిగిలిన ప్రాంతములనుండి వచ్చినవారికి తెలియదు. రాజధాని వైశాల్యము పెద్దదగుటచే ముఖ్యముగ ప్రైవేటుసామ్రాజ్యము స్థానము లేకున్నది. వ్యయప్రమాదము భరింపలేకపోవలసివచ్చును. రాజధానియంతయు నొకే రిజిస్ట్రార్ పరిపాలనలో నున్నదిగనుక, రాజధానియొక్క పుణ్యక్షేత్రములను తెలుపుట కొక కేంద్రసంస్థ అవసరము. ప్రస్తుతమున్న మద్రాసు ప్రావిన్స్ యల్ యూనియను సావిధముగ మార్చుకొనవచ్చును. దానినిండి ఏకభాషాప్రాంతములయొక్క సమ్యేకములను చేర్చి రాజధానిలోని అన్ని భాగములకు ప్రాతినిధ్య మొసంగవచ్చును.

అట్లే అన్ని రాజధానలయొక్క సమాహతు అభిలభ్య రతసంస్థగా కేర్పడవచ్చును. దీనివలన ఒకరి అసభ్యులను లొకరికి తెలుపుకొనుట కవసరముకలదు. ఒకేపని అందరు వృథాగా చేయుట కొంతవరకు తగ్గును. క్రమముగా మనము అంతర్జాతీయ సమాకార సమ్యేకముతో సంబంధము పెట్టుకొని మనయనుభవమును దృష్టి వికాశపరచుకొని చేసుకొనవచ్చును.

అడిట్:—అడిట్లు ప్రస్తుతం చాల లోందరగాను అసంతృప్తిగాను జరుగుచున్నవని చెప్పక తప్పదు. ఒక్క అడిట్లకు సుమారు 61 మొదలు 100 సామ్రాజ్యముల అప్పజెప్పుచున్నారని పరిశుద్ధక యేదో అయిందనిపించుచున్నాడు. ఇది న్యాయము కాదు. అడిట్లు యిన పెక్కువలకు తగ్గువనసాటిలనిది పనులు బాగుగా చేయించవలెను.

పరపరతరవాదము:—ఈమధ్య మన మంతగా నభివృద్ధిగాంచలేదు. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ల నీవనిచేయుటకు నియమించితిమని తెల్పిరి. మూడేండ్లయి క్రొత్తయిద్దోగము పుష్టిపలదినది. వా రిందొక్కరున చేసినవని గోచరింపదు. ప్రజలకు స్పష్టపడతి రుచింపదని మొదటిలో తెల్పితిని. కాని గ్రామములో పరపరతరవాదము లింకను చేయవలసినది కొన్ని కలవు. గ్రామసంఘములు పుస్తకభాండాగారములను నెలకొల్పిచ్చును, ప్రాథమికవిద్య ఆరోగ్యము వైద్యసహాయములకు సౌకర్యములు ప్రజలకు కలుగజేయవచ్చును. దీనివలన గ్రామప్రజలు బాగుపడుదురగుటకు సందేహములేదు. పట్టణములకు మంచిపాల సప్లయలేక బాధపడుచున్నాడు. కేరళమునకు బలమున ముఖ్యాహారము పాలు అనియు దానిసప్లయ లోపము చే ప్రజలకు బాధగుచున్నవనియు ఇ-సిటీయల్ డైరీయొక్క ధర్మ విలియమ్స్ బ్రదర్స్ దొరగారు తెలుపుచున్నాడు. శిశుమరణములు విస్తారముగ నున్నవి. మనదేశములోనున్న బాల్యమృతి ప్రపంచమున పెచ్చటనులేదు. దీనికి కారణము మంచిపాలు లేకపోవుటయే. మ్యూనిసిపాలిటీలు లోకబహిష్కరము ప్రైవేటు వ్యాపారముల మొగమోటులకు లొంగి తమ ధర్మగృహీ పాలనియములో గుర్తింపులేదు. కో-ఆపరేటివు డైరీఫారములు దేశములో విరివిగా బయలుదేరి ప్రజలకు వాడి పుణ్యక్షేత్రములెను.

గృహనిర్మాణ సామ్రాజ్యము.

ఇందు వడ్డీరేటు అధికముగా కలదు. నెలవాయిదాలలో యిచ్చుకొనుట కష్టము. వాయిదా నిర్ణయించుకొనుటకు ఆప్యత్నిసినవారికి వదలవలెను. అమర్చుకొనవలసిన సుపయోగించుట మంచిదే.

ఉద్యోగనిబ్బంది.

రిజిస్ట్రార్ల హిందూదేశము నుండవలెను. ఇందులో, బాగుగపనిచేయుచున్న భారతీయులను రిజిస్ట్రార్లను నే నిరసించుటలేదు. వారు చేయుచున్న పనికి కృతజ్ఞతావందనములు. కాని ప్రజల కష్టములను తెలిసి భాష తెలిసిన స్వదేశీయు లేకుండునప్పుడు పయోగమునుటకు సందేహములేదు. అంగ్రులు తమరాష్ట్రమునకు వేరే రిజిస్ట్రార్లను కొరకు కిదియే కారణము భారతీయుడు పింఛను పుచ్చుకొనిన తర్వాత మ. రా. శ్రీ. ఆర్. రామచంద్రరావు, వేదాచలయ్యగార్లవలె తమ విక్రంతికాలమును ప్రజలనీవయందే వినియోగించును. కాని విదేశీయులను రిజిస్ట్రార్లు చేసినట్లు కనబడదు.

అసాధ్యగియు తెచ్చుడు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లనుండి అసవరమున ఆక్షేపించుచునేయున్నాడు. కో-ఆపరేషను కమిటీవారుగా నామాలేఅన్నాడు. ఈవలపులు రద్దుచేయవలెను దిట్టమైనవారిని ప్రతిజిల్లాకు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లుగా నేర్పించుచేయవలెను. వారిని కో-ఆపరేటివు డిస్ట్రిబ్యూషన్లకు లిలువవచ్చును. వ్యవసాయ విద్య అధికకాస్త్రమున గ్రామ్య యేటులలో నుండి యిందు లో ని కి జ న మ ను శ్రీమణివలెను. వెనుక పెద్దపురంలో జరిగినసభలో నీ ప్రపోజుల్ డిపార్టుమెంటు పురోగమిత చెచ్చిరి. కాని బంగళా రాజధాని ప్రభుత్వమునా రీపదతి సంగీకరించి.

రిజిస్ట్రార్ల అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లను మిగిలిన దేశములోని ఉద్యమానుభవముగా నడపవలెను.

కో-ఆపరేషను కమిటీ

అట్టుయొక్క మూలాదేశ్యముగ గ్రామములను బాగుచేయుటగాను, ప్రస్తుతమున్న లోటులను సవరించి ఉద్యమమును బాగుగా నడుపుటకు సూచనలు జేయవలసినదని కమిటీని గవర్న మెంటునా లేర్పరచిరి. కాని పడినకష్టమునకు కలసిని ఫలితము కావరాదు. కమిటీవారు కొన్ని సిఫారసులు నీరు నమలుచు చేసిరి. కొన్ని అవకాశములుగా కూడ నున్నవి.

1. వీరి రిపోర్టు నాధారము చేసికొని సామ్యమును ప్రచురింపకుండుట విచారకరము.

2 ప్రజల మనస్సుల నాందోళనపరచుచున్న కొన్ని విషయ సమస్యల పరిష్కారమునకు మార్గములను కమిటీవారు సూచించినట్లేదు. విస్తృతముగాని సూత్రవిధానమునందున, అనవసరముగ పుల్లరపయములను తమ యభిప్రాయములను తెలిపిరి.

3. ప్రస్తుతము రుణములను ఆర్థిక యిబ్బందులను గుర్తింపుటకాని వాటి నివారణోపాయములు కాని సూచించబడలేదు.

4 ఉద్యోగమునండి యుద్యమము అనుద్యోగీయుల హక్కులను చేరువలెనన్న ఆ దోశనకు కమిటీవారు సమయ మింకను రా లేదను పక్ష ప్రయత్నము సమాధానముతో తప్పుకొనిరి. గవర్న మెంటువారి పెత్తనమునకు బంధించు చేయుటకు సూచించబడినది. డిపార్టుమెంటువారి కింకను నిరంకుశాధికారము లివ్వవలసినది సూచించబడినది. సామ్రాజ్య అప్పరమిటిని కారణములను చెప్పకయే రిజిస్ట్రార్లను వారు రద్దుపరచుచున్నాడు. సామ్రాజ్యయొక్క నావాన్యస్యతల తిమిసమాధి నింధనముగ అరికట్టవచ్చును. కమిటీవారు ఒప్పుకొనుచున్నాడు. రిజిస్ట్రార్ల యా అధికారమును బాగ్రత్తగా నుపయోగింపవలెనని సూత్రము సిఫారసు చేసివారు. గవర్న మెంటువారి పెత్తనమును బలపరచుట కీమధ్యము రూపాంతరము చెప్పవచ్చును.

దీర్ఘవాయిదా స్వల్పవాయిదా అన్వయము

5. ఆప్యల నీ రెండువిధములుగా విభజించుటకు గూర్చి సవాలక్ష గంధమును పెంచినారు. ఈపద్ధతి యే గూర్చిగా లేకుండుటయే ప్రస్తుత కష్టములకు కారణముననున్నాడు. స్వల్పవాయిదాల కివ్వవలసిన మొత్తములను దీర్ఘవాయిదాల మీద నివ్వగూడదని వారు సూత్రవిధానము చేయుచున్నాడు. కాని మనకు ఫీ క్లెయిమ్మిట్ల మూలముగ వచ్చుచున్న ధన ప్రవాహమును మాచినవో భయపడ నవసరములేదు. చాలవర కిడిపాజిలు పతిసంపత్తిరకు రిన్యూచేయుచున్నాడు. క్రొత్త డిపాజిట్లు వచ్చుచున్నవి. డిపాజిట్లలో నూటికి 50 వంతున ఆ స్వలిచ్చుటకు వినియోగించినను ప్రమాదము లేదని ఆక్షేపించి సాక్షులు చెప్పినట్లు కమిటీవారు తెల్పుచున్నాడు కాని వారి అభిప్రాయ మందులకు విశ్వాసముగా వలెబచ్చిరి. జి. ఎ. రామచంద్రరావు చెప్పినట్లు సమస్యగూడవును విరక్తవాదాధర్మస్థిలో చూడబడినదికాని, సమాకారవ్యవస్థలో చూడబడలేదు.

6. నిబ్బంది అన్ని కాఖలలోను అభివృద్ధి చేయవలసినదని సూచించబడినది. ఇది మరింత యిబ్బందులకు కారణముగను.

7. రిజిస్ట్రార్లగారి అనుమతిలేదే సామ్రాజ్యలోగాని యూనియనులోగాని లోటుపాటులను సవరింపుటకు బ్యాంకు న క థి కార్ యుండ గూడ వని కమిటీ వారు తెల్పిరి. యూనియన్ డెవలప్మెంట్ అట్టే సామ్రాజ్యలో తోగూడిన బ్యాంకున కీ అడ్డంకులు కల్పించుట యావ్యర్థముగా నున్నది. రిజిస్ట్రార్లగారి జోక్య మనవసరము. యూనియను ఫెడరేషనుకూడ సాధింపలేనప్పుడు ఫెడరేషను యొక్కయొ సూత్రవిధానము జిల్లా కో-ఆపరేటివు అఫీసును కలసి ఒక ఉపసంఘముగా నేర్పడి యిట్టి విషయస్థితులు పరిహరింపవచ్చును.

వ్యక్తివాదాదలకు క్రమముగా తగ్గింపబడవలెనను సూత్ర మందకును అంగీకరించినదే. తొందరపడవద్దను కమిటీ వారి సూచన సమర్థనీయముకాను. ఉద్యమమునందు నీజనుకు సానుభూతి కాల్కోల్పనామ కల వ్యక్తులకు స్థానిచ్చి ప్రాతినిధ్యమిచ్చుటకు సామ్రాజ్య కల్లగృహము పసిద్ధి లేయుండురు.

వడ్డీరేటు

9 సామ్రాజ్య అప్పయిచ్చే వడ్డీరేటు తగ్గింపవలసినదని కమిటీ వారు తెలుపుచున్నాడు. బ్యాంకులు నూటికి 4 మొదలు 5 వడ్డీయిచ్చేపద్ధతి డిపాజిట్లు స్వీకరించుచున్నవి. మొదలగు నూటికి 9—10 వడ్డీయిచ్చుచున్నాడు. మధ్యమ వచ్చే రాష్ట్రీయ బ్యాంకు పెంట్లలుబ్యాంకు లీలాధములకొట్టుచున్నాడు. ఈ అర్హతసర్వరవడ్డీలు, వీనల్ వడ్డీలలో మొదలగునకు అంత సౌకర్యము కలుగజేసినామని చెప్పుటకు విలులేదు.

పద్ధతిని మార్చి చతురగా వడ్డీరేతే యేర్పాటు చేయవలెను. ఈ విషయమై మిగిలిన బాగ్రత్త పరిశీలించి మి అభిప్రాయమును వ్యక్తంపించవలెను.

సమాప్తము

కేరళము ఆప్యకారికేపంపుమని కాక సాంఘిక జీవనమును తేజింపచేసి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము నొసగుగూర్చి యుద్యమముని ప్రజలు గ్రహింపవలెను. మిగిలిన దేశములలో నీ యుద్యమము వలన జరిగిన అద్భుతకార్యములను పరికింతము. తిండిలేని దేశ దిస్సులకు లాంప భూములకు కల్పించినది. అత్రాటకు టికాజా లేనివారిని వ్యవసాయదారులుగా మార్చినది. వర్తకము వ్యవసాయము అభివృద్ధిచేసినది. క్రమశిక్షాసంఘముగా బయలుదేరినది. తన పట్టుల పనుల సౌఖ్యములకు శిశువువిద్యకు సంరక్షకు కూడ ప్రధానాధికారి వలయుచున్న పరపతిసంఘములు కలవు. కొన్ని పరపతిసంఘములు చిత్రకళాబోధనమును చేయుచున్నవి. వేదాంత, వాఙ్మయవిషయముల ప్రోత్సహించుచున్నవి. పీఠవిద్యన వ్యాపి పచేసి గాయకలను పోషించుచున్నవి. కొన్ని సంఘములు స్వంత ఫోన్ ఫీరలకు పనిచేయుచున్నవి.

జర్మను యుద్ధములో నచ్చట కో ఆపరేటివు స్ట్రక్చర్ ఆపారమైన సేవజేసి శరణాగతులను రక్షించింది. (బ్రిటిషు కో ఆపరేటివు సంఘము ఆస్త్రియును సహాయము చేసెను.

మేకొలది సమాకారనాడులు తమ యుద్యమమువలన నిర్బంధపడిన గృహములలో నివసించుచు, తమ నిత్యజీవనావసరము లన్నిటికిని తమయుద్యమముపై నాధారపడి సుఖముగ కాలము గడుపుచున్నాడు.

సామ్రాజ్య దురహంకారమునకును, పరిశ్రామిక దుర్గంతరమునకును సమాకారోద్యమము వేరుపురుగని చెప్పవచ్చును.

ఈ యుద్యమముంత మహత్తరమైనది. సామ్రాజ్యములకు రామచంద్రరావు సత్యసారాయునిగార్లవంటి ఉత్సాహవంతుల నేకమం దేవతలయొద్దములలో సేవజేయుటకు కావలసియున్నాడు. వారి ఆదర్శము మనసేవచే యుండవలెను.

మన ఆహ్వానము సంగీకరించి లక్ష్మీనుండి శ్రమకొల్పి యిచ్చుటవచ్చిన రాధామణి ముఖ్యగారికి శావంసములు.

సోదరులారా, మన ఆదర్శముని యెన్నికకు పూర్వము శ్రీయుత రంగనాథ మొదలియ్యగారి నీమహాసభ ప్రారంభించవలసినదని కోరుచున్నాము.

ముందురానున్న దేవరికిని తెలియదుగదా?

చనిపోయిన ఆవునోటిలో రాముబంధు చనిపోవుట జమమగుపురంలో మైసూరినాటకాలకు వెలుపల పై దానమున గోవొకటి చనిపోయినదీ ముందేను. దానిమాంసమును తిని కడుపునొంపుకొనుటతో రామబంధువచ్చి ముక్కుతో ఆవునోటిపై గొంతుకలో పొడిచి మాంసమును తినబోయెను కాని ఆగోవుకంఠమున రక్త కాళములు ఒడ్డితిడిచెతనో మరితర కారణముచేతనో ఆ యావునవలెను తెరచుకొనియున్నది మూసికబోయెను. ఆ నోటిలో రాముబంధు కనముకున్ను బెట్టినందున దైకిదిసికొనుటకు విలులేక చనిపోయెను.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు

వైతాలూకాబోర్డుకు పాకాల పర్మిటుకు నిర్ధారణ కాబడియిందిన వొక్క స్థానమునకు వల్లజేడు, వాడపులగును. రా. శ్రీ శ్రీయుత వి. కి వారకంపాడెడ్డిగారు భూస్వాములు పాకాల కాపురమును మ. రా. శ్రీ నివసనగారు చిన్నలకును. వాయుడుగారున్ను పోటీనిలిచిరి 20-2-28 తేదిలో ఎన్నికలు జరిగినవి శ్రీయుత రెడ్డిగారికి నాయుడుగారు కంటే 318 ఓట్లు అధికముగా వచ్చినందున శ్రీయుత రెడ్డిగారు తాలూకాబోర్డు మొదలగు ఎన్నుకొనబడిరి. (ఒకవిశేషం)

మేయోగంధము ఉచితముగ పంపుట

లాహోరు, ఏప్రిల్ 29:—శ్రీ సుమతీప్రచారక సంఘమువారు తమప్రచారక పథిలయందు బైబిల్ గంధముతో బాటు వాడలైన మేయోకన్య ప్రాసిన "భారతమాత గంధముగూడ ఉచితముగ పంపుచున్నారని బానునుండి" ప్రతాపు" ప్రతికావితముకెల్లెచున్నాడు. (కీ. వెను)

కపర్దాలా రాజపిల్ల మహారాజుగార్లు ప్యారిసుకు బోయిరి.

గడ్డపైదే వాడు ఇంగ్లండులో వుండి ఎ. క. గానినగలు

ది ఈ స్టు ఇం డి యా మా చ్ కం వె నీ, లిమిటెడ్.

[1913 వ సం॥ (VII వ) ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారము కూర్చబడినది.]

4567

రిజిస్టర్ ఆఫీసు : "పార్కు-హౌసు", గ్రాండుట్రంకు రోడ్డు, రాజమహేంద్రవరము

వలయువారికి ఈ కంపెనీ తాలుకు ప్రాస్పెక్టుసును (Prospectus), దరఖాస్తు ఫారమును (Application Form), మా రిజిస్టరుడు ఆఫీసునుండి పంపబడును

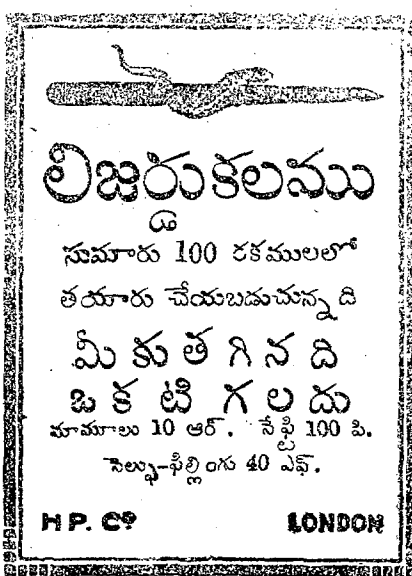
ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

- రాష్ట్రభాషాహిందీ ప్రథమపు స్తకము— రామానంద
శర్మగారు 0-3-0
- శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణ
రావు గారు. 0-8-0
- కారదాంబ, (శ్రీధర్మబోధిని) నాటకము—టి. శ్రీనివా
స రాఘవాచార్యులుగారు. 0-4-0
- కబ్బకాముది (నిఘంటువు)—శిరోభూషణము, వేంకటరంగాచా
ర్యులుగారు. చాలకపయోగకరము. కేబుల్ నిముడును. 1-4-0
- ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్య
క్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములుగలవు. 1-8-0
- ఆరాధనవిధి—ముదిగొండ నాగలింగశాస్త్రిగారు 0-4-
- ఆత్మజ్ఞానాసంఘము—పొరనంది జగన్నాథస్వామిగా
రు. శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మపితనిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0
- సత్యనాథునిపాఠ్యము—మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశా
స్త్రిగారు. అయినాశ్వాసములరసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పన
ములతో నిండియున్నది. 1-0-0
- గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కట్ట
మంచి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితము లగుపాటలు 0-4
- తిలకు సుహాశయనితీవిరము, సంపూర్ణోపన్యాసము
లు—మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420
పుటలు. 2-4-0
- తత్వమచంద్రికా (ప్రథమభాగము)—సన్నిధానము సూ
ర్యనారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0
- సంగీత శమంతకమణి. 0-8-0
- ఆంధ్రశబ్దచింతామణి (సటికము) —పొరనంది రామ
శాస్త్రిగారు 0-12-0
- మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామరగారి; స్వీయచరిత్రము
—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్య
ముగ జరువవలసినది. ఫెడరేట్టుకాగితము. పుటలు 214 క్యా
లికోలైండు. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-8-0
- పోస్తుకర్పణ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,
సం. 6, 7 తంబు చెట్టిపేది, చార్లీటవుక్, మద్రాసు.

గ జ్ఞి కి తై ల ము

పెల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-9-0,
ఈ తైలము నాలుగు పుటలు రాచిన చీడ, గజ్జి
చింబు, జింబు నెండుగుండెల నశించును. తత్వర చనితేయును.
అమృతాంజనము దీనితో బూజితాయి - ముదరాను

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

3434

MADRAS.

గొప్పసత్వత రిజర్వర్ కాబడినది మంచితరుణము.
అపొసావతము గోవధ బావుటకు సభ్యతవహింపుడు

ఘనతవహించిన శ్రీగౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజ్ఞప్తి గమనింపుడు

మహాశయలారా! ఈకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రి
లో స్థాపించియున్న శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ శరణాలయము
నందు సంఘసహాయమున దిక్కులేని బీద గొప్పవృద్ధులను ఆ
సంఘాకమగా రక్షించి పోషించుటకును సాధ్యమైనంత త్వ
రతో గొనధబావుటకును పురసభ్యులను 2 లక్షల మందిపుల
గొప్పతోటలు బిల్డింగులు క్రయముపొంది దీనియందు ఈ ధర్మ
సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజర్వర్ చేయించినారము. ఈ ఉద్యమము
యొక్క సంపూర్ణకార్యసాధనలకు వేసవేలు సభ్యులు లక్ష
లాదిద్రవ్యము ఆవశ్యకమైయున్నది. ఇచ్చటికి ఈసంఘమున
హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరులు తమ శక్త్యానుసార
ము సత్సాహాయమునగి 10 శేల మంది మహారాజ పోషకులు
మొదలు సహాయులవరకు సభ్యతవహించి యున్నారు. ఈ
సంఘమున సభ్యత వహించెడి పుణ్యాత్ములు కనీసము నాలు 1కి
1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదయచేసి సభ్యతవహింప
పొందెదమనెదము. చందా పంపించెడి దాతలు తమసం
పూర్ణమైన యద్రక్షుతో రాజమండ్రికి శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ
సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇన్స్పెక్టరుగారు మనియ్యగృహగా
ను సామ్యుపంపిన చెబునే రసీదు ఆందచేయబడును. కొరిన
వారికి రూపులుకు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ
గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి వెంకట
రవిసేపాగార్య, రాజమండ్రి.

4408

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS

రోజాపుష్ప లేహ్యము 3351

మలబదమును వారింతులలో శ్రేష్ఠమయినది- కాల
దిలేచనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది- పథ్యము
లేదు. 15 కు|| డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారీష్ట లేహ్యము 5

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు క్వాస
కోశ సంబంధమును వ్యాధులను వారించి గుండెకు బలము నిచ్చు
ను. 15 కు|| డబ్బి రూ. 1-0-0

వి. పి. ఖర్బులు, ప్రత్యేకము.

పి. కె. ఏ. అండు కో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా

తా మ ర తై ల ము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన వర్మముమీదగాని, వెండ్రుక
లలోగాని, లోచర్మములోగాని, గొళ్ళలోగాని పుట్టువచ్చును.
అమృతాంజనం దీనితో, బొంబాయి - మదరాసు.

దిర్ఘరోగవైద్యశాల

వేటపాలెం.

క్రొత్త (క్రొత్త చికిత్సలచే చిక్క మొండి వ్యాధులను
ప్రాప్తుమీద గ్యారంటీ ఇచ్చి కుదుర్చుచును. మివ్యాధి
ములు వాయుడు "సెక్స్" ఈ మందు మొండి మర్మస్తాన
వ్యాధులగు గ్యారంటీ. మొండి గసేరియా సవామేహం, స్త్రీల
మొండి మర్మస్తానవ్యాధులు సమస్తకత్వం వీటికి గ్యారంటీ
రు 2-0-0. మందులు పనిచేయనిచో ఖర్చు వాపసు. 4498